

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SPLOŠNEGA SODIŠČA (četrti senat)

z dne 7. oktobra 2015*

„Nepogodbena odgovornost — Ekonomska in monetarna politika — ECB — Nacionalne centralne banke — Prestrukturiranje grškega javnega dolga — Program odkupa obveznic — Sporazum o menjavi obveznic, ki je v korist zgolj centralnim bankam Eurosistema — Vključenost zasebnega sektorja — Klavzule kolektivnega delovanja — Izboljšanje kakovosti zavarovanja v obliki programa odkupa za podkrepitev kakovosti obveznic kot zavarovanj — Zasebni upniki — Dovolj resna kršitev pravnega pravila, s katerim so posameznikom podeljene pravice — Legitimno pričakovanje — Enako obravnavanje — Odgovornost za zakonit normativni akt — Neobičajna in posebna škoda“

V zadevi T-79/13,

Alessandro Accorinti, stanujoč v Nichelinu (Italija), in tožeče stranke, katerih imena so navedena v prilogi, ki jih zastopajo S. Sutti, R. Spelta in G. Sanna, odvetniki,

tožeče stranke,

proti

Evropski centralni banki (ECB), ki sta jo sprva zastopala S. Bening in P. Papapaschalis, nato P. Senkovic in P. Papapaschalis ter nazadnje P. Senkovic, agenti, skupaj z E. Castellanijem, B. Kaiserjem in T. Lübbigom, odvetniki,

tožena stranka,

zaradi odškodninske tožbe za povračilo škode, ki naj bi tožečim strankam nastala med drugim zaradi Sklepa 2012/153/EU ECB z dne 5. marca 2012 o primernosti tržnih dolžniških instrumentov, ki jih je izdala ali zanje v celoti jamči Helenska republika, v kontekstu ponudbe Helenske republike za menjavo dolga (UL L 77, str. 19) ter zaradi drugih ukrepov ECB v zvezi s prestrukturiranjem grškega javnega dolga,

SPLOŠNO SODIŠČE (četrti senat),

v sestavi M. Prek, predsednik, I. Labucka, sodnica, in V. Kreuschitz (poročevalec), sodnik,

sodni tajnik: J. Palacio González, glavni administrator,

na podlagi pisnega dela postopka in obravnave z dne 25. februarja 2015

izreka naslednjo

* Jezik postopka: italijanščina.

Sodbo

Pravni okvir

- 1 Člen 127(1) in (2) PDEU določa cilje in temeljne naloge Evropskega sistema centralnih bank (ESCB).
- 2 Člen 2 in člen 3(1) Protokola št. 4 o Statutu ESCB in Evropske centralne banke (UL 2010, C 83, str. 230, v nadaljevanju: Statut) enako določata te cilje in naloge.
- 3 Člen 18 Statuta določa:

„1. Za doseganje ciljev ESCB in za izvajanje njegovih nalog lahko ECB in nacionalne centralne banke:

- posredujejo na finančnih trgih z dokončnimi nakupi in prodajami (promptno in terminsko) ali z začasnim nakupom in s posojanjem ali zadolževanjem na podlagi terjatev in tržnih instrumentov, izraženih v eurih ali drugih valutah, pa tudi plemenitih kovinah;
- sklepajo kreditne posle s kreditnimi institucijami in drugimi udeleženci na trgu na podlagi ustreznega zavarovanja posojil.

2. ECB določi splošna načela za operacije odprtega trga in kreditne posle, ki jih izvaja sama ali nacionalne centralne banke, ter načela glede objave pogojev, pod katerimi so pripravljene sklepati posle.“

- 4 Evropska centralna banka (ECB) je določila splošna načela za operacije odprtega trga in kreditne posle, najprej v Smernici 2000/776/ECB z dne 31. avgusta 2000 o instrumentih monetarne politike in postopkih Eurosistema (ECB/2000/7) (UL L 310, str. 1). Ta smernica je bila nato večkrat spremenjena in nazadnje konsolidirana in nadomeščena, z učinkom od 1. januarja 2012, s Smernico 2011/817/EU ECB z dne 20. septembra 2011 o instrumentih in postopkih denarne politike Eurosistema (ECB/2011/14) (UL L 331, str. 1). V Prilogi I k navedeni smernici, naslovljeni „Splošna dokumentacija o instrumentih in postopkih denarne politike Eurosistema“ (v nadaljevanju: splošna dokumentacija), so opredeljena merila, ki urejajo enotno izvajanje denarne politike v euroobmočju, med katerimi je tudi opredelitev „primernega finančnega premoženja“ (točka 6). ECB je to definicijo nazadnje opredelila v Smernici 2011/817, med drugim z določitvijo – v točkah 6.3.1 in 6.3.2 splošne dokumentacije – meril, ki urejajo tako minimalne zahteve glede bonitetnih standardov ali praga kreditne kvalitete kot visoke bonitetne standarde za tržno finančno premoženje.

Dejansko stanje

- 5 Maja 2010 zaradi finančne krize grške države in razprav o načrtu prestrukturiranja grškega javnega dolga, ki so ga podprle države članice euroobmočja in Mednarodni denarni sklad (MDS), ni bila mogoča normalna tržna ocena dolžniških instrumentov, ki jih je izdala grška vlada, kar je negativno vplivalo na stabilnost finančnega sistema euroobmočja.
- 6 Zaradi teh okoliščin je ECB s Sklepom 2010/268/EU z dne 6. maja 2010 o začnih ukrepih glede primernosti tržnih dolžniških instrumentov, ki jih izdaja ali zanje jamči grška država (ECB/2010/3) (UL L 117, str. 102), določila, da se začasno ne uporabljajo „[m]inimalne zahteve Eurosistema glede bonitetnih pragov, določenih v pravilih bonitetnega okvira Eurosistema za tržno finančno premoženje v [točki] 6.3.2 Splošne dokumentacije“ (člen 1(1) navedenega sklepa). V skladu s členom 2 tega sklepa „[se b]onitetni prag Eurosistema [...] ne uporablja za tržne dolžniške instrumente, ki jih izdaja grška država“ in „[t]o premoženje predstavlja primerno zavarovanje za potrebe operacij denarne politike

Eurosistema, ne glede na njegove zunanje bonitetne ocene“. Člen 3 tega sklepa pa določa podobno pravilo za „tržne dolžniške instrumente, ki jih izdajajo subjekti, ustanovljeni v Grčiji, in za katere v celoti jamči grška država“.

7 V skladu s točko 5 obrazložitve Sklepa 2010/268 se bo „[ta izjemni ukrep uporabljal] začasno, dokler ne bo Svet ECB presodil, da stabilnost finančnega sistema omogoča normalno uporabo okvira Eurosistema za operacije denarne politike“.

8 ECB je 14. maja 2010 na podlagi člena 127(2), prva alineja, PDEU in zlasti člena 18(1) Statuta sprejela Sklep 2010/281/EU o vzpostavitvi programa v zvezi s trgi vrednostnih papirjev (ECB/2010/5) (UL L 124, str. 8).

9 V točkah od 2 do 5 obrazložitve Sklepa 2010/281 je med drugim navedeno:

„(2) Svet ECB je 9. maja 2010 sklenil in javno napovedal, da bi bilo glede na trenutne izjemne okoliščine na finančnih trgih, za katere so značilne hude napetosti na nekaterih segmentih trga, ki ovirajo transmissijski mehanizem denarne politike in s tem učinkovito izvajanje denarne politike, usmerjene k stabilnosti cen v srednjeročnem obdobju, treba začeti z začasnim programom v zvezi s trgi vrednostnih papirjev (v nadaljnjem besedilu: program). Po programu lahko [nacionalne centralne banke] euroobmočja, v skladu s svojimi odstotnimi deleži v ključu za vpis kapitala ECB, in ECB v neposrednem stiku z nasprotnimi strankami izvajajo dokončne posege na trgih javnih in zasebnih dolžniških vrednostnih papirjev v euroobmočju.

(3) Program je del enotne denarne politike Eurosistema in se bo uporabljal začasno. Cilj programa je, da se odpravi nepravilno delovanje trgov vrednostnih papirjev in ponovno vzpostavi ustrezen transmissijski mehanizem denarne politike.

[...]

(5) Kot del enotne denarne politike Eurosistema bi se morali dokončni nakupi primernih tržnih dolžniških instrumentov s strani centralnih bank Eurosistema po programu izvajati v skladu s pogoji iz tega sklepa.“

10 Člen 1 Sklepa 2010/281, naslovljen „Vzpostavitev programa v zvezi s trgi vrednostnih papirjev“, med drugim določa, da „lahko centralne banke Eurosistema kupujejo [...] na sekundarnem trgu primerne tržne dolžniške instrumente, ki jih izdajo institucionalne enote centralne ravni držav ali osebe javnega prava v državah članicah, katerih valuta je euro“. Člen 2 pa kot merila primernosti dolžniških instrumentov med drugim določa, da morajo slednji biti „denominirani [...] v eurih“ in da jih morajo izdati navedene institucionalne enote centralne ravni držav ali navedene osebe javnega prava.

11 V skladu s sporočilom za javnost Inštituta za mednarodne finance (IMF) z dne 1. julija 2011 je svetovno združenje finančnih institucij med drugim razglasilo:

„Upravni odbor Inštituta za mednarodne finance si namerava skupaj s svojimi partnerji in drugimi finančnimi institucijami, z javnim sektorjem in grškimi organi prizadevati ne le za zagotovitev znatnih denarnih tokov [Helenski republiki], ampak tudi za zagotovitev temeljev bolj vzdržnega stanja dolga.

Zasebni finančni sektor je pripravljen na prostovoljno prizadevanje za pregledno in obsežno sodelovanje za podporo [Helenski republiki], saj gre za edinstvene in izjemne okoliščine. [...]

Finančno pomoč in javna denarna sredstva bodo dopolnjevali prispevki zasebnih vlagateljev, ki bodo omejeni na omejeno število opcij [...]

12 Voditelji držav oziroma vlad euroobmočja in institucij Evropske unije so se 21. julija 2011 sestali, da bi odločili o ukrepih za odpravo težav, nastalih v euroobmočju.

13 V skupni izjavi z dne 21. julija 2011 je med drugim navedeno:

„1. Pozdravljamo ukrepe, ki jih je grška vlada sprejela za stabilizacijo javnih financ in reformo gospodarstva ter novi sveženj ukrepov, ki ga je nedavno sprejel grški parlament, med njimi tudi privatizacijo. To so izjemno velika prizadevanja, toda nujno potrebna za to, da bi se grško gospodarstvo vrnilo na pot trajnostne rasti. Zavedamo se bremen, ki jih grškim državljanom nalagajo ukrepi prilagajanja, hkrati pa smo prepričani, da so te žrtve nujno potrebne za oživitve gospodarstva in da bodo prispevale k prihodnji stabilnosti in blaginji te države.

2. Soglasni smo, da podpremo nov program za [Helensko republiko] in da skupaj z MDS in prostovoljnimi prispevki zasebnega sektorja zapolnimo finančno vrzel. Uradna finančna pomoč je ocenjena na skupaj 109 milijard EUR. Ta program bo zasnovan tako, da bo odločno izboljšal vzdržnost zadolževanja in profil refinanciranja [Helenske republike], in sicer zlasti z nižjimi obrestnimi merami in daljšimi roki zapadlosti. MDS pozivamo, naj še naprej prispeva k financiranju novega programa [Helenske republike]. Kot sredstvo financiranja pri naslednjem izplačilu nameravamo uporabiti [Evropski instrument za finančno stabilnost]. Zelo pozorno bomo spremljali, kako dosledno se program izvaja, in sicer na podlagi rednega ocenjevanja s strani Komisije v povezavi z ECB in MDS.

[...]

5. Finančni sektor je izrazil pripravljenost, da prostovoljno podpre [Helensko republiko] v okviru več možnosti, ki omogočajo nadaljnje utrjevanje splošne vzdržnosti. Neto prispevek zasebnega sektorja je ocenjen na 37 milijard EUR [...]. Zagotovljeno bo izboljšanje kreditne kvalitete za podkrepitev kakovosti zavarovanja, s čimer bo grškim bankam zagotovljen nadaljnji dostop do likvidnostnih operacij v okviru Eurosistema. Če bo potrebno, bomo zagotovili zadostna sredstva za dokapitalizacijo grških bank.“

14 Glede sodelovanja zasebnega sektorja je v točki 6 te izjave navedeno:

„Kar zadeva naš splošni pristop do udeležbe zasebnega sektorja v euroobmočju, želimo jasno poudariti, da razmere v [Helenski republiki] zahtevajo izjemne in edinstvene rešitve.“

15 Voditelji držav oziroma vlad euroobmočja so na vrhu 26. oktobra 2011 med drugim izjavili:

„12. Vključitev zasebnega sektorja je bistvena za doseg vzdržnosti dolga [Helenske republike]. Zato pozdravljamo dialog, ki trenutno poteka med [Helensko republiko] in njenimi zasebnimi vlagatelji s ciljem, da bi našli rešitev za korenitejšo vključitev tega sektorja. Vključitev zasebnega sektorja bi morala skupaj z ambicioznim programom reform za grško gospodarstvo zagotoviti zmanjšanje grškega dolga v razmerju do BDP s ciljem, da se do leta 2020 zmanjša na 120 %. Zato pozivamo [Helensko republiko], zasebne vlagatelje in vse zadevne strani, naj se dogovorijo o prostovoljni menjavi obveznic z nominalnim zmanjšanjem ocenjenega grškega dolga zasebnim vlagateljem za 50 %. Države članice euroobmočja bodo v okviru vključitve zasebnega sektorja prispevale do 30 milijard EUR. Na tej podlagi je javni sektor pripravljen zagotoviti dodatno financiranje na podlagi programa v znesku do 100 milijard EUR do leta 2014, vključno z rekapitalizacijo, ki jo zahtevajo grške banke. O novem programu bi se morali dogovoriti do konca leta 2011, menjava obveznic pa bi se morala začeti v začetku leta 2012. MDS pozivamo, naj še naprej prispeva k financiranju novega grškega programa.

[...]

14. Zagotovljeno bo izboljšanje kreditne kvalitete za podkrepitev kakovosti zavarovanja, s čimer bo grškim bankam zagotovljen nadaljnji dostop do likvidnostnih operacij v okviru Eurosistema.
15. Kar zadeva naš splošni pristop do udeležbe zasebnega sektorja v euroobmočju, opozarjamo na naš sklep iz 21. julija 2011, da razmere v [Helenski republiki] zahtevajo izjemne in edinstvene rešitve.“
16. Iz sporočila za javnost grškega finančnega ministrstva z dne 17. novembra 2011 izhaja, da je navedeno ministrstvo začelo pogajanja z imetniki grških dolžniških instrumentov, da se pripravi prostovoljna menjava teh instrumentov s 50-odstotnim nominalnim odbitkom (haircut) od nominalne vrednosti grškega dolga, ki je v imetju zasebnih vlagateljev, kot je določeno v točki 12 izjave z dne 26. oktobra 2011.
17. ECB in nacionalne centralne banke Eurosistema na eni strani ter Helenska republika na drugi strani so 15. februarja 2012 sklenili sporazum o menjavi, ki se nanaša na menjavo grških dolžniških instrumentov, ki jih imajo ECB in nacionalne centralne banke, za nove grške dolžniške instrumente, ki imajo enake nominalne vrednosti, obrestne mere, datum plačila obresti in izplačila kapitala kot instrumenti, namenjeni menjavi, vendar imajo drugačne serijske številke in datume.
18. ECB je 17. februarja 2012 na predlog grškega finančnega ministrstva na podlagi člena 127(4) PDEU v povezavi s členom 282(5) PDEU podala pozitivno mnenje o predlogu grškega zakona o sodelovanju zasebnih upnikov pri prestrukturiranju javnega dolga Helenske republike, ki temelji med drugim na uporabi „klavzul kolektivnih ukrepov“ (v nadaljevanju: KKU).
19. V izjavi Euroskupine z dne 21. februarja 2012 je med drugim navedeno:

„[...] Euroskupina ugotavlja, da so se grški organi in zasebni sektor sporazumeli o splošnih pogojih ponudbe za menjavo na podlagi [Private Sector Involvement (PSI)], ki se nanaša na vse imetnike vrednostnih papirjev v zasebnem sektorju. Ta sporazum zagotavlja 53,5-odstotni nominalni odbitek. Euroskupina meni, da je ta sporazum ustrezna podlaga za začetek izvajanja vabila k menjavi, namenjenega imetnikom grških državnih obveznic (PSI). Uspešno izvedena operacija PSI je predhodni pogoj, nujen za program, ki bo nasledil sedanjí program. Euroskupina računa na obsežno sodelovanje zasebnih upnikov pri menjavi dolga, kar bi bistveno prispevalo k vzdržnosti dolga [Helenske republike].

[...]

Euroskupina ugotavlja, da so grške državne obveznice v imetju Eurosistema (ECB in [nacionalne centralne banke]) zaradi javnega interesa. Ugotavlja tudi, da bodo dobički, ustvarjeni z grškimi državnimi obveznicami, ki jih ima Eurosistem, prispevali k dobičku ECB in [nacionalnih centralnih bank]. Dobiček ECB bo izplačan [nacionalnim centralnim bankam] v skladu s statutarnimi pravili razdelitve dobička ECB. Dobiček [nacionalnih centralnih bank] bo izplačan državam članicam euroobmočja v skladu s statutarnimi pravili [navedenih bank] na področju razdelitve dobička“.
20. Grško finančno ministrstvo je v sporočilu za javnost z dne 21. februarja 2012 po eni strani razkrilo bistvene značilnosti predvidene transakcije prostovoljne menjave grških dolžniških instrumentov, po drugi strani pa napovedalo pripravo in sprejetje zakona v zvezi s tem. Ta transakcija je morala obsegati prošnjo za soglasje in vabilo, naslovljeno na zasebne imetnike nekaterih grških dolžniških instrumentov, za menjavo zadnjenavedenih za nove instrumente z nominalno vrednostjo 31,5 % vrednosti menjanega dolga ter za instrumente, ki jih je izdal Evropski instrument za finančno stabilnost (EIFS) in zapadejo po 24 mesecih ter je njihova nominalna vrednost 15 % vrednosti menjanega dolga, pri čemer mora te različne instrumente zagotoviti Helenska republika ob sklenitvi sporazuma. Poleg tega je vsak zasebni vlagatelj, ki je sodeloval pri tej transakciji, moral prejeti ločljiva zavarovanja Helenske republike, vezana na bruto domači produkt z nominalno vrednostjo, enaki nominalni vrednosti novih dolžniških instrumentov.

- 21 Grško finančno ministrstvo je v sporočilu za javnost z dne 24. februarja 2012 pojasnilo pogoje za prostovoljno menjavo dolžniških instrumentov, ki vključuje zasebne vlagatelje (Private Sector Involvement (v nadaljevanju: PSI)), pri čemer se sklicuje na grški zakon št. 4050/2012 o imetnikih grških dolžniških instrumentov, ki ga je grški parlament sprejel 23. februarja 2012. S tem zakonom je bil uveden postopek na podlagi KKU, na podlagi katerega so predlagane spremembe postale pravno zavezujoče za imetnike dolžniških instrumentov, ki jih ureja grški zakon in so bili izdani pred 31. decembrom 2011, kot so določeni v aktu sveta ministrov, ki odobri vabila PSI, če so navedene spremembe potrjene kolektivno in brez razlikovanja po serijah, s kvorumom imetnikov instrumentov, ki znaša vsaj dve tretjini nominalne vrednosti navedenih instrumentov. V preambuli navedenega zakona je med drugim navedeno, da „[...] [so ECB] in drugi člani Eurosistema sklenili posamične sporazume s [Helensko republiko], da bi preprečili ogrožitev njihove naloge in institucionalne vloge, kot tudi vloge ECB na področju razvoja denarne politike, kot izhajajo iz Pogodbe“.
- 22 V skladu s točko 3 obrazložitve Sklepa 2012/433/EU z dne 18. julija 2012 o razveljavitvi Sklepa ECB/2012/3 o primernosti tržnih dolžniških instrumentov, ki jih je izdala ali zanje v celoti jamči Helenska republika, v kontekstu ponudbe Helenske republike za menjavo dolga (ECB/2012/14) (UL L 199, str. 26) je bila 24. februarja 2012 v korist nacionalnih centralnih bank vzporedno zagotovljena kreditna izboljšava v obliki programa odkupa, namenjena podkrepitevi kakovosti tržnih dolžniških instrumentov, ki jih je izdala ali zanje jamči Helenska republika.
- 23 Alessandro Accorinti in druge tožeče stranke, katerih imena so navedena v prilogi, so imetniki grških dolžniških instrumentov, ki so sodelovali pri prestrukturiranju grškega javnega dolga in so utrpeli znatne izgube zaradi padca nominalne vrednosti njihovih instrumentov pri izvedbi ponudbe za menjavo grških obveznic, kot posledica PSI in postopka na podlagi KKU, ki v skladu z grškim zakonom št. 4050/2012 za vse zadevne zasebne vlagatelje določa obvezno menjavo instrumentov.
- 24 ECB je 27. februarja 2012 sprejela Sklep 2012/133/EU o razveljavitvi Sklepa ECB/2010/3 o začasnih ukrepih glede primernosti tržnih dolžniških instrumentov, ki jih izdaja ali zanje jamči grška država (ECB/2012/2) (UL L 59, str. 36) (glej točko 6 zgoraj), kar je povzročilo začasen odvzem primernosti grških dolžniških instrumentov za zavarovanje pri operacijah denarne politike Eurosistema.
- 25 V točkah 4 in 5 obrazložitve Sklepa 2012/133 je v utemeljitev te razveljavitve navedeno, po eni strani, da „[se je] Helenska republika [...] odločila, da imetnikom tržnih dolžniških instrumentov, ki jih je izdala grška država, ponudi menjavo dolga v okviru udeležbe zasebnega sektorja“, in po drugi strani, da „[t]a odločitev Helenske republike še dodatno negativno vpliva na primernost tržnih dolžniških instrumentov, ki jih je izdala grška država ali ki so jih izdali subjekti, ustanovljeni v Grčiji, in za katere v celoti jamči grška država, za zavarovanje pri operacijah Eurosistema“.
- 26 Ta sklep je v skladu z njegovim členom 2 začel veljati 28. februarja 2012.
- 27 V memorandumu o soglasju z dne 1. marca 2012 sta se Evropska komisija, ki deluje v imenu držav članic euroobmočja, in Helenska republika med drugim dogovorili:
- „Helenska republika bo izvedla ponudbo za menjavo primernih dolžniških instrumentov, ki še niso bili poravnani, za zmanjšanje njihove nominalne vrednosti za 53,5 %. Imetnikom teh instrumentov bodo v zameno za obstoječe dolžniške instrumente ponujeni novi instrumenti Helenske republike z novo nominalno vrednostjo v višini 31,5 % prvotne nominalne vrednosti. Poleg tega bo 15 % prvotne nominalne vrednosti kritih v obliki instrumentov, dodeljenih navedenim imetnikom [...]“

28 Glede kreditov, ki jih bo moral dodeliti EFSF, je v navedenem memorandumu med drugim navedeno:

„Znesek, ki ne presega 35 milijard EUR, bo uporabljen za lažje ohranjanje primernosti tržnih dolžniških instrumentov, ki jih izda ali zanje jamči grška vlada kot zavarovanje za operacije denarne politike Eurosistema. To bo doseženo z izvajanjem programa odkupa, dokler ne bo Helenska republiki ali njenim dolžniškim instrumentom dodeljena kreditna bonitetna ocena ali bonitetna ocena plačilne sposobnosti kot odziv na ponudbo za zamenjavo dolga [...]“

29 EIFS, Helenska republika, grški sklad za finančno stabilnost kot garant in grška centralna banka so 1. marca 2012 sklenili sporazum o finančni pomoči v višini 35 milijard EUR za financiranje izboljšanja kreditne kakovosti v obliki programa odkupa in za lažje ohranjanje primernosti grških dolžniških instrumentov v okviru kreditnih poslov Eurosistema.

30 ECB je 5. marca 2012 sprejela Sklep 2012/153/EU o primernosti tržnih dolžniških instrumentov, ki jih je izdala ali zanje v celoti jamči Helenska republika, v kontekstu ponudbe Helenske republike za izmenjavo obveznic (ECB/2012/3) (UL L 77, str. 19).

31 Na podlagi člena 1(1) Sklepa 2012/153, „[se] tržni dolžniški instrumenti, ki jih je izdala ali zanje v celoti jamči Helenska republika in ne izpolnjujejo minimalnih zahtev Eurosistema glede pragov kreditne kvalitete [...], izpolnjujejo pa druge zahteve za primernost, določene v [splošni dokumentaciji] [...] lahko uporabljajo kot zavarovanje za kreditne posle Eurosistema pod pogojem, da Helenska republika zagotovi nacionalnim centralnim bankam izboljšanje kakovosti zavarovanja v obliki programa odkupa“. Člen 1(2) Sklepa 2012/153 pa določa, da „[t]ržni dolžniški instrumenti iz odstavka 1 ostanejo primerni med trajanjem izboljšanja kakovosti zavarovanja“. Navedeni sklep je v skladu z njegovim členom 2 začel veljati 8. marca 2012.

32 V točki 2 obrazložitve Sklepa 2012/153 je navedeno:

„Voditelji držav ali vlad euroobmočja in institucij Unije so 21. julija 2011 napovedali ukrepe za stabilizacijo grških javnih financ, ki vključujejo njihovo zavezanost zagotoviti izboljšanje kakovosti zavarovanja za podkrepitev kakovosti tržnih dolžniških instrumentov, ki jih je izdala ali zanje jamči Helenska republika. Svet ECB je sklenil, da Helenska republika navedeno izboljšanje kakovosti zavarovanja zagotovi v korist nacionalnih centralnih bank [...]“

33 V točki 3 obrazložitve navedenega sklepa je navedeno:

„Svet ECB je sklenil, da se pragovi kreditne kvalitete v Eurosistemu začasno ne uporabljajo za tržne dolžniške instrumente, ki jih je izdala ali zanje v celoti jamči Helenska republika in so kriti z izboljšanjem kakovosti zavarovanja.“

34 Na podlagi člena 2 Sklepa 2012/153 je ta začel veljati 8. marca 2012.

35 ECB je s Sklepom 2012/433 razveljavila Sklep 2012/153 z učinkom od 25. julija 2012 (člena 1 in 2). 36V točki 3 obrazložitve navedenega sklepa je navedeno:

„V kontekstu ponudbe za izmenjavo dolga, ki jo je Helenska republika dala imetnikom tržnih dolžniških instrumentov, ki jih je izdala ali zanje v celoti jamči grška država, je bilo 24. februarja 2012 v korist nacionalnih centralnih bank zagotovljeno izboljšanje kakovosti zavarovanja v obliki sheme povratnega nakupa za podkrepitev kakovosti tržnih dolžniških instrumentov, ki jih je izdala ali zanje jamči Helenska republika.“

- 37 ECB je po sklepu sveta ECB 6. septembra 2012 objavila sporočilo za javnost, s podnaslovom „Tehnične podrobnosti dokončnih denarnih transakcijah – 6. september 2012“, v katerem je navedeno:

„Kot je bilo napovedano 2. avgusta 2012, je [Svet ECB] danes sprejel odločitve o vrsti tehničnih značilnosti dokončnih transakcij Eurosistema na sekundarnem trgu državnih obveznic, katerih cilj je zagotoviti ustrezno transmisijo monetarne politike in njeno enotnost. Te transakcije, ki se poimenujejo dokončne denarne transakcije (Outright Monetary Transactions – OMT), se izvajajo pod temi okvirnimi pogoji:

Pogojenost Nujni pogoj za izvajanje dokončnih denarnih transakcij je dosledno in učinkovito spoštovanje pogojev, ki veljajo v ustreznem programu Evropskega instrumenta za finančno stabilnost/Evropskega mehanizma za stabilnost (EFSF/ESM, okrajšava poimenovanj v angleščini). Ti programi se lahko izvedejo v obliki polnega programa makroekonomskih prilagoditev v okviru EFSF/ESM ali pa v obliki preventivnega programa (kreditna linija pod zaostrenimi pogoji), če vključujejo možnost, da EFSF/ESM opravljata nakupe na primarnem trgu. MDS bo zaprosen, da sodeluje pri določitvi pogojev za posamezno državo in pri nadzoru izvajanja programa. Svet ECB bo o izvedbi dokončnih denarnih transakcij odločal glede na to, ali so upravičene z vidika monetarne politike, če se v celoti spoštujejo pogoji programa, in z izvajanjem transakcij prenehal, ko bodo doseženi njihovi cilji ali če ne bodo spoštovani pogoji programa makroekonomskih prilagoditev ali preventivnega programa. Po temeljiti oceni bo Svet ECB o začetku, nadaljevanju in prekinitvi izvajanja dokončnih denarnih transakcij odločal popolnoma samostojno in v skladu s svojim mandatom za izvajanje monetarne politike.

Področje uporabe Uporaba dokončnih denarnih transakcij bo predmet presoje v prihodnjih programih makroekonomskih prilagoditev ali preventivnih programih v okviru EFSF/ESM, kot je opisano zgoraj. Njihova uporaba bo upoštevana tudi za države članice, ki so zdaj v programu makroekonomskih prilagoditev, ko bodo spet imele dostop do trga državnih obveznic. Dokončne denarne transakcije bodo skoncentrirane na krajšem koncu krivulje donosnosti in zlasti na državne obveznice z zapadlostjo od enega do treh let. Obseg dokončnih denarnih transakcij *ex ante* ni količinsko omejen.

Obravnava upnikov Eurosistem namerava v pravnem aktu o dokončnih denarnih transakcijah pojasniti, da za državne obveznice, ki jih izdajo države euroobmočja in jih Eurosistem kupi z dokončnimi denarnimi transakcijami, v skladu s pogoji za te državne obveznice pristaja na enako (*pari passu*) obravnavo kot zasebni in drugi upniki. [...]“

Postopek in predlogi strank

- 38 Tožeče stranke so 11. februarja 2013 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložile to tožbo.
- 39 Družba Nausicaa Anadyomène SAS, ki ima sedež v Parizu (Francija) in se ukvarja z nakupom, upravljanjem za svoj račun in valorizacijo terjatev iz obveznic, je 27. maja 2013 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložila predlog za intervencijo v podporo predlogom tožečih strank in da naj se ji predložijo vsi procesni akti iz tega spora, razen dokumentov, ki štejejo za zaupne.
- 40 Tožeče stranke z vlogo, ki jo je sodno tajništvo Splošnega sodišča prejelo 21. junija 2013, predlagajo Splošnemu sodišču, naj družbi Nausicaa Anadyomène dovoli intervencijo v podporo njihovim predlogom ter tej družbi posreduje vse procesne akte iz tega spora.

- 41 ECB z vlogo, ki jo je sodno tajništvo Splošnega sodišča prejelo 21. junija 2013, Splošnemu sodišču predlaga, naj zavrne predlog družbe Nausicaa Anadyomène za intervencijo, z obrazložitvijo, da med drugim ni utemeljila neposrednega in dejanskega interesa za rešitev spora v smislu člena 40, drugi odstavek, Statuta Sodišča Evropske unije, in da naj tej Splošno sodišče naloži plačilo njenih stroškov in stroškov ECB.
- 42 Ker se je sestava senatov Splošnega sodišča spremenila in je bil sodnik poročevalec prerazporejen v četrti senat, je bila ta zadeva dodeljena temu senatu.
- 43 Predsednik četrtega senata Splošnega sodišča je s sklepom z dne 13. decembra 2013, ki je bil na predlog ECB spremenjen s sklepom z dne 14. februarja 2014, zavrnil predlog družbe Nausicaa Anadyomène za intervencijo in ji naložil plačilo njenih stroškov in stroškov ECB v zvezi s predlogom za intervencijo.
- 44 Splošno sodišče je s sklepom z dne 25. junija 2014, Accorinti in drugi/ECB (T-224/12, EU:T:2014:611) ničnostno tožbo, ki so jo nekatere tožeče stranke vložile zoper sklep 2012/152, zavrglo kot nedopustno.
- 45 Splošno sodišče (četrti senat) je na predlog sodnika poročevalca odločilo, da bo izvedlo ustni postopek.
- 46 Stranke so na obravnavi 25. februarja 2015 podale ustne navedbe in odgovorile na ustna vprašanja Splošnega sodišča.
- 47 Tožeče stranke Splošnemu sodišču predlagajo, naj:
- tožbo razglasi za dopustno;
 - ugotovi odgovornost ECB v smislu člena 340 PDEU;
 - ECB naloži povrnitev nastale škode v višini najmanj 12.504.614,98 EUR, in sicer kolikor je navedeno za vsako izmed njih v točkah od 68 do 72 tožbe, oziroma v drugačnem znesku, za katerega meni, da je pravičen in primeren ter se med postopkom lahko spremeni, skupaj z zapadlimi zakonitimi in zamudnimi obrestmi na znesek, ki tečejo od dneva zapadlosti do plačila;
 - podredno, ECB naloži povrnitev nastale škode v višini najmanj 3.668.020,39 EUR, in sicer kolikor je navedeno za vsako izmed njih v točkah od 74 do 76 tožbe, oziroma v drugačnem znesku, za katerega meni, da je pravičen in primeren ter se med postopkom lahko spremeni, skupaj z zapadlimi zakonitimi in zamudnimi obrestmi na znesek, ki tečejo od dneva zapadlosti do plačila;
 - še bolj podredno, ECB naloži povrnitev nastale škode v višini najmanj 2.667.651,19 EUR, in sicer kolikor je navedeno za vsako izmed njih v točkah 77 in 78 tožbe, oziroma v drugačnem znesku, za katerega meni, da je pravičen in primeren ter se med postopkom lahko spremeni, skupaj z zapadlimi zakonitimi in zamudnimi obrestmi na znesek, ki tečejo od dneva zapadlosti do plačila;
 - še bolj podredno, ECB naloži povrnitev škode, nastale zaradi zakonitega oziroma nekrivdnega ravnanja, v znesku, za katerega meni, da je pravičen in primeren;
 - ECB naloži plačilo stroškov.
- 48 ECB Splošnemu sodišču predlaga, naj:
- tožbo zavrže kot nedopustno ali zavrne kot neutemeljeno;
 - tožečim strankam naloži plačilo stroškov.

Pravo

1. *Nepogodbena odgovornost ECB za sprejetje protipravnega akta*

Dopustnost

- 49 ECB meni, da je tožba nedopustna, ker po eni strani ne izpolnjuje zahtev iz člena 44(1)(c) Poslovnika Splošnega sodišča z dne 2. maja 1991 in ker po drugi strani postopek pred Splošnim sodiščem v zadevi T-224/12, ki se nanaša le na nekatere tožeče stranke, v času njene vložitve še ni bil končan. Poleg tega naj bi bil namen te odškodninske tožbe obiti nedopustnost zahtevkov za razglasitev ničnosti, nanaša pa se na isto nezakonitost in sledi istemu finančnemu cilju.
- 50 Glede na zahteve člena 44(1)(c) Poslovnika z dne 2. maja 1991 naj bi bila tožba nedopustna tako glede zatrjevanih nezakonitosti kot glede domnevno nastale škode, vključno z njeno količinsko opredelitvijo. V tožbi naj ne bi bili dovolj pojasnjeni razlogi, iz katerih bi PSI, kot posledica grškega zakona št. 4050/2012, lahko povzročil odgovornost ECB, saj je ta imela v tem okviru le posvetovalno vlogo in ni mogla povzročiti domnevne škode niti posredno. Poleg tega naj količinska opredelitev navedene škode v tej tožbi ne bi bila podkrepljena z zadostnimi dokazi. Bančni izpiski, priloženi tožbi, naj ne bi izpolnjevali teh zahtev, saj se te priloge niso izrecno in natančno nanašale na zadevne tožeče stranke.
- 51 Po mnenju ECB domnevno protipravno ravnanje in njegova vzročna zveza z domnevno škodo v tožbi nista podkrepljena z zadostnimi dokazi. Tožeče stranke naj bi v tožbi pri dokazovanju domnevno „pomirjujočih izjav“ predstavnikov ECB zgolj splošno namigovali na več časopisnih člankov in druge priložene dokumente. Enako naj bi veljalo za domnevne kršitve načela pravne varnosti in načela sorazmernosti ter domnevno zlorabo pooblastil ter glede tega, kako bi zgolj posvetovalna vloga ECB lahko povzročila take nezakonitosti. Tožeče stranke naj v tožbi niti ne bi pojasnile, kako bi sporazum o menjavi z dne 15. februarja 2012 in druga ravnanja ECB lahko prispevali k nastanku domnevne škode, ki naj bi jo bilo mogoče povsem pripisati izvajanju grškega zakona št. 4050/2012. Poleg tega naj tožeče stranke v tožbi ne bi opredelile nobenega posebnega ravnanja ECB, ki bi lahko poslancem grškega parlamenta odvzel njihovo politično neodvisnost in moč samostojnega odločanja. Tožeče stranke naj tudi ne bi dokazale obstoja vzročne zveze med Sklepom 2012/153, ki je bil sprejet šele po odločitvi Helenske republike o uporabi PSI, in nastalo škodo. Nazadnje, tožeče stranke naj v tožbi ne bi navedle bistvenih elementov, s katerimi bi utemeljile količinsko opredelitev domnevno nastale škode, in sicer datuma nakupa in cene, po kateri so kupile zadevne grške dolžniške instrumente, prvotnega roka zapadlosti, posebnih značilnosti kuponov navedenih instrumentov, stopenj odbitkov, ki so bile posamično uporabljene za zmanjšanje zneska za plačilo novih kuponov, in nazadnje, „ocene, ki so jo vlagatelji dodelili 15 % obveznic EIFS z enoletno in dvoletno zapadlostjo ter jamstvi, vezanimi na PIB, dodeljenimi v zameno“.
- 52 Tožeče stranke izpodbijajo trditve ECB in menijo, da je njihova tožba dopustna.
- 53 Glede glavnega argumenta ECB je treba opozoriti, da mora na podlagi člena 21, prvi odstavek, Statuta Sodišča Evropske unije v povezavi s členom 53, prvi odstavek, navedenega statuta ter člena 44(1)(c) Poslovnika z dne 2. maja 1991 vsaka tožba vsebovati navedbo predmeta postopka in kratek povzetek tožbenih razlogov. Ta podatek mora biti dovolj jasen in natančen, da omogoči toženi stranki pripravo obrambe in Splošnemu sodišču, da odloči o tožbi, glede na okoliščine primera, brez drugih podatkov v utemeljitev. Za zagotovitev pravne varnosti in dobrega delovanja sodnega organa morajo – da bi bila tožba dopustna – bistveni elementi glede dejstev in prava, na katerih ta temelji, izhajati vsaj povzeto, vendar dosledno in razumljivo, iz besedila tožbe. Natančneje, tožba za povrnitev škode, ki jo je domnevno povzročila institucija Unije, mora za izpolnitev teh zahtev vsebovati elemente, ki omogočajo opredelitev ravnanja, ki ga tožeča stranka očita instituciji, razloge, iz katerih meni, da

obstaja vzročna zveza med ravnanjem in škodo, ki naj bi jo utrpela, ter naravo in obseg te škode (glej sodbo z dne 2. marca 2010, Arcelor/Parlament in Svet, T-16/04, ZOdl., EU:T:2010:54, točka 132 in navedena sodna praksa).

- 54 V obravnavani zadevi ECB ne more zatrjevati, da tožba ne izpolnjuje teh formalnih zahtev, saj so v njenem besedilu dovolj natančno navedene dejanske in pravne okoliščine, na podlagi katerih je mogoče ugotoviti očitano ravnanje, razlogi za mnenje tožečih strank, da obstaja vzročna zveza med tem ravnanjem in škodo, za katero trdijo, da jim je nastala, ter narava in obseg te škode. Argumentacija ECB pod krinko presoje dopustnosti tožbe z vidika člena 44(1)(c) Poslovnika z dne 2. maja 1991 dejansko izpodbija utemeljenost odškodninskih zahtevkov, zlasti glede obstoja vzročne zveze in škode, katerih posamezni elementi so vendarle dovolj poudarjeni v tožbi pod posebnim naslovom, imenovanim „Odgovornost ECB na podlagi členov 268 [PDEU] in 340 PDEU“.
- 55 Prvič, tožeče stranke se opirajo na več nezakonitih ravnanj, ki so jih pripisale ECB, in sicer najprej v povzetkih v točki 32 tožbe in nato podrobneje na prvem mestu v točkah od 33 do 35 glede kršitve načela varstva zaupanja v pravo, na drugem mestu v točkah 36 in 37 glede kršitve načela enakega obravnavanja upnikov, na tretjem mestu v točkah 38 in 39 glede zlorabe pooblastil in kršitve načel sorazmernosti, skladnosti in racionalnosti, ter na četrtem mestu v točkah 40 in 41 glede kršitve členov 123 PDEU in 127 PDEU ter člena 21 Statuta.
- 56 Drugič, tožeče stranke v točki 45 in naslednjih tožbe natančno opredelijo naravo in obseg domnevne škode, ki je po njihovem mnenju posledica teh nezakonitih ravnanj, ter obstoj vzročne zveze med temi elementi. V točki 48 tožbe je navedeno, da „je škoda, ki jo je ECP povzročila s kršitvijo [načela] enakega obravnavanja [...] nesorazmerno prizadela manjšo in jasno določeno skupino varčevalcev/upnikov, ki so bili imetniki maksimalno 6 % grškega dolga, medtem ko so bile ECB in [nacionalne centralne banke] imetnice 22 % navedenega dolga“. Tožeče stranke so v točkah od 49 do 52 tožbe izgubo v vrednosti 75 % svojih grških dolžniških instrumentov v okviru PSI vsaj deloma pripisale temu, da je ECB v njihovo škodo domnevno kršila načelo enakega obravnavanja, med drugim s sklenitvijo sporazuma o menjavi z dne 15. februarja 2012 – ker je bilo s tem sporazumom izključeno sodelovanje ECB in nacionalnih centralnih bank pri prestrukturiranju grškega javnega dolga – in s sprejetjem Sklepa 2012/153. Tožeče stranke so poleg tega v točki 54 in naslednjih tožbe izrecno izpostavile vprašanje vzročne zveze med nastalo škodo in nezakonitim ravnanjem, ki ga očitajo ECB, pri čemer so opravile primerjalno analizo, ki upošteva tako hipotetični položaj brez navedenega ravnanja kot vprašanje, ali je grški zakon št. 4050/2012 lahko prekinil to vzročno zvezo, kar tožeče stranke izpodbijajo. V zvezi s tem je natančno navedeno, med drugim v točki 56 tožbe, da „[č]e ECB in [nacionalne centralne banke] ne bi odločile enostransko, diskriminatorno in nezakonito, da se umaknejo iz prestrukturiranja grškega [javnega] dolga, ne bi prišlo do oškodovanja premoženjskega stanja vlagateljev oziroma bi bilo to vsekakor manjše, ker bi bila porazdelitev izgub in zmanjšanja vrednosti grških obveznic nujno sorazmerno razbremenjena terjatev, ki so jih v proračunu imele ECB in [nacionalne centralne banke] in so bile predhodno [izmenjane]“.
- 57 Tretjič, tožeče stranke so v točki 68 in naslednjih tožbe s konkretnimi številkami opisale obseg škode, ki naj bi jim nastala. V zvezi s tem trditev ECB, da naj bi se za pravilno navedbo obsega škode predpostavljalo, da se predložijo dodatne informacije, ne more spremeniti tega sklepa, če taka opredelitev obsega – še manj pa njena „pravilnost“ kot temeljno vprašanje – ni med nujnimi formalnimi zahtevami ali zahtevami za dopustnost odškodninske tožbe (glej sodbo z dne 16. septembra 2013, ATC in drugi/Komisija, T-333/10, ZOdl., EU:T:2013:451, točke od 198 do 201 in navedena sodna praksa).
- 58 Iz tega izhaja, da so navedbe v tožbi dovolj jasne in natančne, da bi ECB omogočile pripravo obrambe, Splošnemu sodišču pa presojo o tožbi, kar potrjuje sama vsebina odgovora na tožbo, med drugim glede neutemeljenosti odškodninske tožbe. Na podlagi tega je treba ugotoviti, da so v besedilu tožbe zadostno, skladno in razumljivo navedeni bistveni dejanski in pravni elementi, na katere se opira ta tožba, da so izpolnjene zahteve iz člena 44(1)(c) Poslovnika z dne 2. maja 1991.

- 59 ECB poleg tega neupravičeno podredno zatrjuje nedopustnost odškodninske tožbe zaradi litispendence v delu, v katerem se tožba opira na nezakonitost Sklepa 2012/153, ki so ga nekatere tožeče stranke izpodbijale v okviru zadeve T-224/12, ali zaradi tega, da je bila navedena tožba vložena zgolj za obidenje pogojev za dopustnost ničnostne tožbe.
- 60 Najprej, sodna praksa glede zavrnitve dodelitve finančne pomoči Skupnosti (sklep z dne 26. oktobra 1995, *Pevasa in Inpesca/Komisija*, C-199/94 P in C-200/94 P, ZOdl., EU:C:1995:360, točka 27, in sodba z dne 7. februarja 2001, *Inpesca/Komisija*, T-186/98, ZOdl., EU:T:2001:42, točki 76 in 77), na katero se ECB sklicuje v podporo svojemu argumentu, v tej zadevi ni upoštevna. V obravnavani zadevi tožeče stranke, drugače kot v zadevi, v kateri je nastala navedena sodna praksa, ne skušajo z odškodninsko tožbo doseči rezultat, ki bi bil primerljiv tistemu, ki so ga tožeče stranke želele doseči z ničnostno tožbo v zadevi T-224/12. Cilj te tožbe je bila le razglasitev ničnosti Sklepa 2012/153, ne da bi ta imela finančne cilje. Poleg tega, ker je bila navedena ničnostna tožba vložena v roku iz člena 263, šesti odstavka, PDEU, je bilo obidenje navedenega roka z odškodninsko tožbo – v smislu te sodne prakse – vnaprej izključeno. V sodni praksi je namreč odškodninski zahtevek razglašen za nedopusten le v izjemnih primerih in za zagotovitev, da se ne bi obšel ta rok, in sicer če je bil odškodninski zahtevek vложен skupaj z zahtevkom za razglasitev ničnosti, z obrazložitvijo, da je bil namen odškodninskega zahtevka dejansko preklic posamične odločbe, ki je bila namenjena tožeči stranki in je postala pravnomočna ter bi lahko izničila pravne učinke te odločbe, če bi mu bilo ugodeno (glej v tem smislu sodbi z dne 17. oktobra 2002, *Astipescia/Komisija*, T-180/00, ZOdl., EU:T:2002:249, točka 139, in z dne 3. aprila 2003, *Vieira in drugi/Komisija*, T-44/01, T-119/01 in T-126/01, ZOdl., EU:T:2003:98, točka 213).
- 61 Dalje, poudariti je treba, da je odškodninska tožba samostojna tožba, ki ima v sistemu pravnih sredstev posebno vlogo, in so zanj določeni pogoji za izvajanje, ki so določeni glede na njen posebni namen. Medtem ko je namen tožbe za razglasitev ničnosti in tožbe zaradi nedelovanja kaznovati nezakonitost pravno zavezujočega akta ali neobstoj takega akta, je namen odškodninske tožbe povračilo škode, ki je nastala zaradi akta ali nezakonitega ravnanja, ki se očita instituciji ali organu Unije (glej sodbo z dne 23. marca 2004, *Médiateur/Lamberts*, C-234/02 P, ZOdl., EU:C:2004:174, točka 59 in navedena sodna praksa; sodbi z dne 27. novembra 2007, *Pitsiorlas/Svet in ECB*, T-3/00 in T-337/04, ZOdl., EU:T:2007:357, točka 283, in z dne 3. marca 2010, *Artegodan/Komisija*, T-429/05, ZOdl., EU:T:2010:60, točka 50). Po eni strani take samostojnosti odškodninske tožbe ne more omajati zgolj dejstvo, da se tožeča stranka odloči zaporedoma vložiti ničnostno in odškodninsko tožbo. Po drugi strani pa nedopustnost ničnostne tožbe ne povzroči nedopustnosti odškodninske tožbe, ki je bila vložena naknadno zgolj zato, ker ti tožbi temeljita na podobnih oziroma enakih tožbenih razlogih v zvezi z nezakonitostjo. Taka razlaga bi bila namreč v nasprotju z načelom samostojnosti pravnih sredstev in bi členu 268 PDEU, v povezavi s členom 340, tretji odstavek, PDEU, odvzela njegov polni učinek.
- 62 Nazadnje, ker se ECB želi kljub temu sklicevati na tveganje obidenja postopka ali zlorabe pravnega sredstva, zadostuje po eni strani opozoriti, da sodna praksa, navedena v točki 60 zgoraj, govori o izjemnih primerih in se zato uporablja ozko (glej v tem smislu sodbo z dne 23. novembra 2004, *Cantina sociale di Dolianova in drugi/Komisija*, T-166/98, ZOdl., EU:T:2004:337, točka 122 in navedena sodna praksa, ki v zvezi s tem ni bila razveljavljena s sodbo z dne 17. julija 2008, *Komisija/Cantina sociale di Dolianova in drugi*, C-51/05 P, ZOdl., EU:C:2008:409, točka 63; v tem smislu glej tudi sodbo z dne 19. aprila 2007, *Holcim (Deutschland)/Komisija*, C-282/05 P, ZOdl., EU:C:2007:226, točka 32), in po drugi strani ugotoviti, da tožeče stranke v obravnavani zadevi s svojo odškodninsko tožbo niso nameravale doseči razveljavitve spornih aktov, ampak dobiti nadomestilo za škodo, ki naj bi nastala zaradi sprejetja izvajanja teh aktov.
- 63 Glede na vse navedene ugotovitve je treba ugovor nedopustnosti, ki ga podaja ECB, zavrniti.

Utemeljenost

Pogoji za uveljavljanje odgovornosti Unije prek ECB na podlagi členov 268 PDEU in 340 PDEU

- 64 Spomniti je treba, da je ECB na podlagi člena 340, tretji odstavek, PDEU v skladu s splošnimi načeli, ki so skupna zakonom držav članic, zavezana nadomestiti kakršno koli škodo, ki jo je povzročila ona sama ali njeni uslužbenci pri opravljanju svojih funkcij.
- 65 Iz ustaljene sodne prakse, ki se *mutatis mutandis* uporablja za nepogodbeno odgovornost ECB, določeno v členu 340, tretji odstavek, PDEU, je razvidno, da morajo biti za uveljavljanje nepogodbene odgovornosti Unije v smislu člena 340, drugi odstavek, PDEU zaradi nezakonitega ravnanja njenih organov izpolnjeni vsi pogoji, in sicer nezakonitost ravnanja, ki se očita institucijam, dejanskost škode ter obstoj vzročne zveze med zatrjevanim ravnanjem in uveljavljano škodo (glej sodbo z dne 9. novembra 2006, Agraz in drugi/Komisija, C-243/05 P, ZOdl., EU:C:2006:708, točka 26 in navedena sodna praksa, in zgoraj v točki 53 navedeno sodbo Arcelor/Parlament in Svet, EU:T:2010:54, točka 139 in navedena sodna praksa).
- 66 Ob upoštevanju kumulativnosti teh pogojev je treba tožbo zavrni v celoti, če le eden izmed teh pogojev ni izpolnjen (glej zgoraj v točki 53 navedeno sodbo Arcelor/Parlament in Svet, EU:T:2010:54, točka 140 in navedena sodna praksa).
- 67 V skladu s sodno prakso se glede prvega pogoja nezakonitega ravnanja, ki se očita institucijam ali zadevnemu organu, zahteva, da se dokaže dovolj resna kršitev pravnega pravila, katerega cilj je podeliti pravice posameznikom (sodba z dne 4. julija 2000, Bergaderm in Goupil/Komisija, C-352/98 P, ZOdl., EU:C:2000:361, točka 42). Odločilno merilo, ki dopušča ugotovitev, da je kršitev prava dovolj resna, je to, da je zadevna institucija ali organ Unije očitno in resno prekoračila omejitve, ki veljajo za njeno diskrecijsko pravico. Šele ko je polje odločanja po prostem preudarku te institucije znatno omejeno ali pa ga sploh ni, lahko že kršitev prava Unije zadošča za ugotovitev zadostno izražene kršitve (sodba z dne 10. decembra 2002, Komisija/Camar in Tico, C-312/00 P, ZOdl., EU:C:2002:736, točka 54; zgoraj v točki 53 navedena sodba Arcelor/Parlament in Svet, EU:T:2010:54, točka 141, ter zgoraj v točki 57 navedena sodba ATC in drugi/Komisija, EU:T:2013:451, točka 62).
- 68 V zvezi s tem je treba pojasniti, da je do izpodbijanega ravnanja ECB prišlo v okviru nalog, ki so ji dodeljene za določanje in izvajanje denarne politike Unije na podlagi členov 127 PDEU in 282 PDEU ter člena 18 Statuta, med drugim z interveniranjem na kapitalskih trgih in upravljanjem kreditnih poslov. Te določbe dajejo ECB široko diskrecijsko pravico, katere izvrševanje zajema kompleksno oceno gospodarskih in socialnih razmer ter hitro spreminjajočih se okoliščin, ta ocena pa mora biti opravljena v okviru Eurosistema, torej Unije kot celote. Morebitna dovolj resna kršitev zadevnih pravnih pravil mora namreč temeljiti na očitni in resni kršitvi omejitev široke diskrecijske pravice, ki jo ima ECB pri izvrševanju svojih pooblastil na področju denarne politike. To velja še toliko bolj, ker izvajanje diskrecijske pravice pomeni, da mora ECB po eni strani predvideti in oceniti zapleten in negotov gospodarski razvoj, kot je razvoj kapitalskih trgov, spremembe količine denarja v obtoku in spremembe stopnje inflacije, ki vplivajo na dobro delovanje Eurosistema ter plačilne in kreditne sisteme, in po drugi strani sprejemati odločitve na političnem, gospodarskem in socialnem področju, pri čemer je treba uravnotežiti in uskladiti več ciljev iz člena 127(1) PDEU, katerega glavni namen je ohranitev stabilnosti cen (glej v tem smislu sklepne predloge generalnega pravobranilca P. Cruza Villalóna v zadevi Gauweiler in drugi, C-62/14, ZOdl., EU:C:2015:7, točka 111 in navedena sodna praksa; v tem smislu in po analogiji glej tudi zgoraj v točki 53 navedeno sodbo Arcelor/Parlament in Svet, EU:T:2010:54, točka 143 in navedena sodna praksa, in sodbo z dne 16. decembra 2011, Enviro Tech Europe in Enviro Tech International/Komisija, T-291/04, ZOdl., EU:T:2011:760, točka 125 in navedena sodna praksa).

- 69 Nazadnje, glede normativne dejavnosti institucij, kot je ta, da ECB sprejema splošne akte, kot je Sklep 2012/153, je bilo presojeno, da se ozko razumevanje odgovornosti Unije pri izvajanju navedenih normativnih dejavnosti razlaga z ugotovitvijo, da po eni strani izvrševanja zakonodajne funkcije, tudi če obstaja sodni nadzor zakonitosti aktov, ne sme ovirati možnost odškodninskih tožb, vselej ko splošni interes Unije narekuje sprejetje zakonodajnih ukrepov, ki lahko neugodno vplivajo na interese posameznikov, po drugi strani pa, da je v normativnem kontekstu, za katerega je značilna široka diskrecijska pravica, ki je nepogrešljiva za izvajanje politike Unije, mogoče vzpostaviti odgovornosti Unije zgolj, če je zadevna institucija očitno in resno prekoračila meje pri izvajanju svojih pooblastil (glej v tem smislu sodbo z dne 9. septembra 2008, FIAMM in drugi/Svet in Komisija, C-120/06 P in C-121/06 P, ZOdl., EU:C:2008:476, točka 174).
- 70 Utemeljenost tožbenih razlogov v zvezi z nezakolitostjo, ki jih navajajo tožeče stranke, je treba presoditi na podlagi teh meril.

Domnevno nezakonito ravnanje ECB

– Uvodne ugotovitve

- 71 Po mnenju tožečih strank je ECB storila več nezakolitosti, za katere je lahko odgovorna Unija, in sicer, prvič, s Helensko republiko je sklenila sporazum o menjavi z dne 15. februarja 2012, za katerega tožeče stranke od Splošnega sodišča zahtevajo, naj ECB odredi njegovo predložitev, drugič, zavrnila je sodelovanje pri prestrukturiranju grškega javnega dolga, ki naj bi bilo naloženo Helenski republiki za pridobitev nove finančne pomoči, in tretjič, sprejela je Sklep 2012/153, s katerim je primernost grških dolžniških instrumentov za zavarovanje pogojila s programom odkupa, ki je bil dodeljen zgolj nacionalnim centralnim bankam, čeprav ti instrumenti ne izpolnjujejo pogojev kreditne sposobnosti.
- 72 ECB zatrjuje, da ni kršila pravnega pravila, katerega cilj je podeliti pravice posameznikom. Domnevno kršena pravila naj bi se nanašala na dolžniški položaj Helenske republike, pri čemer je ECB zgolj izrazila svoje mnenje glede možnosti ali nemožnosti PSI in je imela zgolj posvetovalno vlogo v okviru „trojke“. ECB pojasnjuje, da ni imela nikakršnega pravnega ali finančnega razmerja s tožečimi strankami. Naj ne bi bila ne dolžnica ne izdajateljica dolžniških instrumentov, ki jih imajo tožeče stranke, ampak naj bi bila tudi sama upnik Helenske republike. Poleg tega naj ne bi delovala „neposredno proti tožečim strankam“, ampak je izvajala svoje pristojnosti, ki ji jih je dodelila PDEU, zlasti njen člen 127, pri upravljanju krize glede grškega javnega dolga. Zato se naj pravila, na katera se sklicujejo tožeče stranke, ne bi uporabila za vlogo, ki jo je imela v okviru PSI, in naj jim ta pravila ne bi dajala pravic, ki bi jih varovale.

– Tožbeni razlog: kršitev načela varstva legitimnih pričakovanj

- 73 Tožeče stranke v okviru prvega tožbenega razloga trdijo, da ravnanja, navedena v točki 71 zgoraj, pomenijo kršitev načela varstva legitimnih pričakovanj imetnikov grških dolžniških instrumentov, ker ta ravnanja niso skladna z zagotovili, ki sta jih dala oba zaporedna predsednika ECB, Jean-Claude Trichet in Mario Draghi, ter člani izvršilnega odbora ECB. Po njihovih navedbah, prvič, naj grški dolžniški instrumenti, ki jih ima ECB, ne bi bili predmet „prostovoljne“ menjave, drugič, naj ne bi bilo nobenega tveganja glede neplačila s strani Helenske republike, tretjič, vsiljeno prestrukturiranje grškega javnega dolga naj ne bi bilo mogoče, četrto, sodelovanje zasebnih upnikov pri takem prestrukturiranju naj bi bilo mogoče le na prostovoljni podlagi, petič, zmanjšanje nominalne vrednosti navedenih instrumentov naj bi bilo nemogoče, in šestič, če bi kljub vsemu nastal tak položaj, naj grški dolžniški instrumenti ne bi bili sprejeti kot jamstva. Po mnenju tožečih strank so bila ta natančna, brezpogojna in skladna zagotovila, ki izhajajo iz dovoljenih in zanesljivih virov, takšna, da so ustvarila utemeljena pričakovanja pri upravičencih, ki so bili opeharjeni z naknadnimi nezakolitimi ravnanji ECB, med katerimi je tudi sporazum o menjavi z dne 15. februarja 2012. Tožeče stranke so v repliki pojasnile, da je tajni in diskriminatorni sporazum, ki ga je ECB – v navzkrižju interesov, saj je tudi sama upnik

Helenske republike – sklenila, da bi preprečila prestrukturiranje grškega javnega dolga in da bi si zagotovila položaj privilegiranega upnika, v nasprotju s členom 5 PEU in načelom pravne varnosti. V okviru tega prestrukturiranja naj vloga ECB ne bi bila zgolj posvetovalna, saj naj bi pri njem sodelovala kot članica in ključna akterka „trojke“ s pooblastili za odločanje in podpisovanje listin.

- 74 ECB je na to v bistvu odgovorila, da naj bi bilo, nasprotno, z njenimi sporočili za javnost in javnimi izjavami njenih agentov jasno ponazorjeno in opozorjeno, po eni strani, da PSI ni spadal v pristojnosti ECB in da so odločitve v zvezi z njim sprejele samostojne vlade, in po drugi strani, da je kriza državnega dolga pomenila v Evropi potencialno znatno tveganje v zvezi z naložbami v grške dolžniške instrumente. V publikaciji ECB z dne 6. junija 2011 naj bi bilo izrecno poudarjeno vprašanje posledic PSI in naj bi bilo opozorjeno na nevšečnosti, ki lahko nastanejo zaradi „neprevidnega in avtomatskega“ izvajanja tega instrumenta. Ti upoštevni dokumenti naj bi torej dokazovali, da ECB ni imela bistvene oziroma odločilne vloge pri sprejetju PSI in da tožeče stranke nobenega od stališč, ki jih je navedla v okviru svojega mandata, niso mogle razumeti kot jamstvo, da tak PSI ne bo sprejet. Vsak razumen in preudaren bralec navedenih dokumentov bi moral razumeti, da je bil PSI ena od možnosti in da je njegovo sprejetje spadalo izključno v pravno in politično pristojnost Helenske republike. Ker ni bilo izjav, ki bi nedvomno izključevale možnost PSI, tudi ni moglo biti takega natančnega, brezpogojnega in skladnega zagotovila s strani ECB v tem smislu.
- 75 Iz ustaljene sodne prakse je razvidno, da pravica sklicevanja na načelo varstva legitimnega pričakovanja velja za vsako zadevno osebo, pri kateri je institucija Unije ustvarila legitimna pričakovanja. Za uveljavljanje tega načela morajo biti izpolnjeni trije kumulativni pogoji. Prvič, uprava Unije mora upravičencu dati natančna, brezpogojna in skladna zagotovila, ki izhajajo iz pooblaščenih in zanesljivih virov. Drugič, ta zagotovila morajo biti taka, da pri subjektu, na katerega so naslovljena, ustvarijo upravičena pričakovanja. Tretjič, dana zagotovila morajo biti skladna z veljavnimi predpisi (glej v tem smislu sodbe z dne 17. marca 2011, *AJD Tuna*, C-221/09, ZODl., EU:C:2011:153, točki 71 in 72; z dne 14. marca 2013, *Agrargenossenschaft Neuzelle*, C-545/11, ZODl., EU:C:2013:169, točke od 23 do 25 in navedena sodna praksa; z dne 18. junija 2010, *Luxembourg/Komisija*, T-549/08, ZODl., EU:T:2010:244, točka 71, in z dne 27. septembra 2012, *Applied Microengineering/Komisija*, T-387/09, ZODl., EU:T:2012:501, točki 57 ter 58 in navedena sodna praksa).
- 76 Poleg tega je treba opozoriti, da čeprav je možnost sklicevanja na varstvo legitimnih pričakovanj kot temeljno načelo prava Unije dana vsakemu gospodarskemu subjektu, ki mu je institucija vzbudila legitimna pričakovanja, pa se razumen in preudaren gospodarski subjekt, ki lahko predvidi sprejetje ukrepa Unije, s katerim je mogoče poseči v njegove interese, ne more sklicevati na tako načelo ob sprejetju takega ukrepa. Poleg tega gospodarski subjekti ne morejo upravičeno zaupati v ohranitev sedanjega položaja, ki ga lahko institucije Unije spremenijo na podlagi svojega pooblastila za odločanje po prostem preudarku, in to zlasti na področju, kot je denarna politika, katere cilj je stalno prilagajanje spremembam gospodarskih razmer (glej v tem smislu in po analogiji sodbo z dne 10. septembra 2009, *Plantanol*, C-201/08, ZODl., EU:C:2009:539, točka 53 in navedena sodna praksa; zgoraj v točki 75 navedeni sodbi *AJD Tuna*, EU:C:2011:153, točka 73; in *Agrargenossenschaft Neuzelle*, EU:C:2013:169, točka 26, in sodbo z dne 19. oktobra 2005, *Cofradía de pescadores „San Pedro de Bermeo“* in drugi/Svet, T-415/03, ZODl., EU:T:2005:365, točka 78).
- 77 Ugotoviti je torej treba, ali sporočila za javnost in javne izjave nekaterih članov ECB pomenijo natančna, brezpogojna in skladna zagotovila, ki izhajajo iz dovoljenih in zanesljivih virov in bi lahko ustvarila legitimna pričakovanja pri tožečih strankah, da za njihove grške dolžniške instrumente ne bo veljal obvezen odbitek vrednosti.
- 78 V zvezi s tem je treba pojasniti, da sporočila za javnost in javne izjave, ki so jih predložile tožeče stranke, govorijo o različnih področjih in vsebinah. Po eni strani gre za izjave iz aprila in junija 2011 takratnega predsednika ECB Jeana-Clauda Tricheta in njegovega naslednika Maria Draghija, ki sta med drugim poudarila večkratno nasprotovanje ECB glede prestrukturiranja grškega javnega dolga in neizpolnjevanje obveznosti Helenske republike. Po drugi strani pa se tožeče stranke sklicujejo na javno

izjavo Binija Smaghija, ki je član Sveta ECB, z dne 16. junija 2011 in na njegov govor z dne 15. septembra 2010 o „izboljšanju okvira gospodarskega upravljanja in stabilnosti Unije, zlasti v euroobmočju“.

- 79 Glede izjav Maria Draghija in Jeana-Clauda Tricheta je treba ugotoviti, da ob upoštevanju, prvič, splošnega značaja izjav, drugič, nepristojnosti ECB – ki je bila ustrezno poudarjena v navedenih izjavah – za odločanje o morebitnem prestrukturiranju javnega dolga države članice, ki jo je prizadelo selektivno neizpolnjevanje obveznosti, in tretjič, negotovosti na finančnih trgih v tistem času, zlasti glede prihodnjega razvoja finančne situacije Helenske republike, teh izjav ni mogoče šteti za natančna in brezpogojna zagotovila iz dovoljenih in zanesljivih virov, še toliko manj glede tega, da ta država članica morebiti ne bo sprejela sklepa o takem prestrukturiranju. Namreč, tudi če je ECB bila povezana z nadzorom razvoja finančnega položaja Helenske republike v okviru „trojke“, ki jo sestavljajo ECB, MDS in Komisija, ni bila pristojna za odločanje o takem ukrepu, ki spada predvsem, če ne celo izključno, v državno pristojnost in pristojnost proračunskega organa zadevne države članice, zlasti njegovo zakonodajno pristojnost, in je v precejšnji meri del usklajevanja ekonomskih politik, ki ga izvajajo države članice na podlagi členov 120 PDEU in naslednjih. V teh okoliščinah bi bilo treba nasprotovanje takemu prestrukturiranju, kot sta ga Jean-Claude Trichet in Mario Draghi večkrat navedla v okoliščinah vse večje negotovosti pri akterjih finančnih trgov, razlagati, kot da ima povsem politično-ekonomski obseg. Avtorja izjav sta s tem želela zlasti opozoriti po eni strani na nadaljnje poslabšanje gospodarskega položaja v tistem času oziroma morebitno plačilno nesposobnost Helenske republike, katere potencialno neizplačljive obveznice ECB in nacionalne centralne banke ne bi mogle več sprejeti kot jamstva v okviru kreditnih poslov Eurosistema (glej Sklep 2012/133, ki je bil sprejet naknadno), in po drugi strani na tveganje, ki bi ga tak razvoj lahko povzročil za stabilnost finančnega sistema in delovanje Eurosistema kot celote. Poudariti je še treba, da je bilo to nasprotovanje zaporednih predsednikov ECB izraženo skupaj s pojasnilom, po katerem bi ECB – v primeru, da bi se takšno neizpolnjevanje obveznosti kljub vsemu zgodilo in bi se zadevne države članice odločile za prestrukturiranje javnega dolga – zahtevala, da je to prestrukturiranje podprto z zadostnimi jamstvi za zaščito njegove integritete in za ohranitev stabilnosti in zaupanja finančnih trgov. Iz tega izhaja, da ECB s tem tudi ni ustvarjala legitimnih pričakovanj glede vztrajanja pri nasprotovanju v primeru drugačne odločitve zadevnih držav članic, da začnejo tako prestrukturiranje, oziroma glede svoje morebitne pravne sposobnosti – ki je nima – za preprečitev take odločitve.
- 80 Glede izjav Binija Smaghija je treba poudariti, da je ta javno navedel le, po eni strani, da ECB ne more sodelovati pri „podaljšanju zapadlosti grškega dolga“, ker bi to bilo v nasprotju z določbami, ki jih mora upoštevati, in po drugi strani, da bi bilo morebitno prestrukturiranje javnega dolga države članice, če bi se izkazalo za nujno, mogoče izvesti le na podlagi sporazuma med upniki in dolžniki. V tem kontekstu je izrecno navedel možnost držav članic euroobmočja, da sprejmejo KKU, ki bi navedenim upnikom in dolžnikom olajšale doseči dogovor o pravični delitvi stroškov. V nasprotju z navedbami tožečih strank te trditve ne izključujejo morebitnega prestrukturiranja oziroma odločitve o prestrukturiranju grškega javnega dolga ali neizpolnjevanja obveznosti Helenske republike, ampak opisujejo zgolj omejen manevrski prostor ECB v takem kontekstu ter razmere, v katerih bi se tako prestrukturiranje lahko izvedlo ali moralo izvesti. Poleg tega iz njegovih izjav ni mogoče sklepati o nikakršnem natančnem in brezpogojnem zagotovitlu o tem, da naj bi ECB nazadnje nasprotovala takemu prestrukturiranju, če morajo o tem odločiti države članice ali pristojni organi, oziroma o tem, da naj ne bi sodelovala, kadar je primerno in v kakršni koli obliki, pri takem ukrepu.
- 81 V obravnavani zadevi zato javne izjave članov ECB, na katere se sklicujejo tožeče stranke, niso natančna, brezpogojna in skladna zagotovila za izključitev morebitnega prestrukturiranja grškega javnega dolga, niti ne izvirajo iz dovoljenih in zanesljivih virov v smislu sodne prakse, tako da je treba tožbeni razlog v zvezi s kršitvijo načela varstva legitimnega pričakovanja zavrnil.
- 82 Podredno je treba vendarle pojasniti, da – kot navaja ECB – naložba v obliki nakupa državnih dolžniških instrumentov po definiciji pomeni posel z določenim finančnim tveganjem, ker nanj vplivajo nihanja kapitalskih trgov, in da so celo nekatere tožeče stranke grške dolžniške instrumente

kupile v obdobju, ko je bila finančna kriza Helenske republike na vrhuncu. Glede na gospodarske razmere v Helenski republiki in negotovosti v zvezi z njo v zadevnem obdobju pa zadevni vlagatelji ne morejo zatrjevati, da so ravnali kot razumni in preudarni gospodarski subjekti – v smislu sodne prakse, navedene v točki 76 zgoraj – da bi se lahko sklicevali na obstoj legitimnih pričakovanj. Nasprotno, glede na javne izjave, na katere se tožeče stranke sklicujejo v podporo svojih očitkov (glej točko 78 zgoraj), se za navedene vlagatelje predvideva, da so bili seznanjeni z zelo nestabilnimi gospodarskimi razmerami, ki povzročajo nihanja vrednosti grških dolžniških instrumentov, ki so jih kupili, ter nezanemarljivim tveganjem za zgolj selektivno neizpolnjevanje obveznosti Helenske republike. Poleg tega, kot ECB pravilno navaja, razumni in preudarni gospodarski subjekti, ki so bili seznanjeni s temi javnimi izjavami, niso mogli izključiti tveganja glede uvedbe prestrukturiranja grškega javnega dolga ob upoštevanju različnih stališč v zvezi s tem v državah članicah euroobmočja in drugih vpletenih organih, kot so Komisija, MDS in ECB.

83 Nazadnje, v zvezi s tem, da se tožeče stranke v tem okviru sklicujejo tudi na kršitev načela pravne varnosti, zadošča poudariti, da niso navedle nobenega dodatnega in konkretnega argumenta, ki bi kazal na to, da naj bi ravnanja ECB v okviru stanja prestrukturiranja grškega javnega dolga prispevala k določitvi predpisov, ki naj ne bi bili dovolj jasni, natančni in predvidljivi glede svojih učinkov (glej v tem smislu sodbo z dne 7. junija 2005, VEMW in drugi, C-17/03, ZOdl., EU:C:2005:362, točka 80 in navedena sodna praksa), niti ne omogočajo posameznikom, da se dovolj seznanijo z obsegom obveznosti, ki jim jih nalagajo (glej v tem smislu in po analogiji sodbo z dne 29. aprila 2004, Sudholz, C-17/01, ZOdl., EU:C:2004:242, točka 34 in navedena sodna praksa). Zato tudi očitku, ki temelji na kršitvi načela pravne varnosti, ni mogoče ugoditi.

84 Tožeče stranke torej niso dokazale, da je ECB kršila načelo varstva legitimnih pričakovanj oziroma načelo pravne varnosti, kar bi povzročilo njeno nepogodbeno odgovornost.

– Tožbeni razlog: kršitev načela enakega obravnavanja „zasebnih upnikov“ in klavzule *pari passu*

85 Tožeče stranke v okviru drugega tožbenega razloga zatrjujejo kršitev načela enakega obravnavanja zasebnih upnikov zlasti v smislu členov 20 in 21 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, ker so ECB in nacionalne centralne banke zagotovile – z izvajanjem sporazuma o menjavi z dne 15. februarja 2012 – da grški dolžniški instrumenti, ki so v njihovih portfeljih, niso vključeni v prestrukturiranje grškega javnega dolga na podlagi KKU in so imuni za zmanjšanje njihove vrednosti. ECB naj bi s sprejetjem ukrepov, ki so navedeni v točki 71 zgoraj, ne da bi pri tem upoštevala premoženjsko stanje zasebnih upnikov in varčevalcev, med katerimi so tožeče stranke, kršila to načelo. Načelo enakega obravnavanja vseh upnikov ali varčevalcev naj bi bilo prav tako določeno na mednarodni ravni kot načelo običajnega prava in bi ga bilo treba opredeliti kot splošno načelo prava Unije ali neposreden in poseben izraz splošnega načela prepovedi diskriminacije na podlagi člena 10 PDEU in členov 20 in 21 Listine o temeljnih pravicah. Klavzula, imenovana *par condicio creditorum* ali *pari passu*, ki določa, da se upniki obravnavajo enako pri plačilu ne glede na njihovo raven obravnavanja, naj bi torej veljala tudi za ECB. ECB naj bi tako v svojem sporočilu za javnost z dne 6. septembra 2012 o uvedbi programa dokončnih denarnih transakcij (Outright Monetary Transactions, v nadaljevanju: OMT) sprejela „enako obravnavanje (*pari passu*) kot za zasebne ali druge upnike v zvezi z instrumenti, ki so jih izdale države euroobmočja in jih je kupil Eurosistem v okviru [OMT], v skladu s pogoji navedenih vrednostnih papirjev“. Nakup grških dolžniških instrumentov s strani ECB v okviru programa odkupa, uvedenega s Sklepom 2010/281, naj torej ECB ne bi nudil posebnega obravnavanja in bi ta morala prevzeti enako kreditno tveganje kot vsak drug zasebni ali institucionalni vlagatelj. Tožeče stranke kot imetnice grških dolžniških instrumentov naj bi bile torej, tako kot ECB in nacionalne centralne banke, upniki zasebnega prava Helenske republike in bi škoda, ki jim je nastala, lahko imela enake sistemske učinke na evropsko gospodarstvo. Zaradi predhodne menjave dolžniških instrumentov iz portfeljev ECB in nacionalnih centralnih bank za nove instrumente bi se ti lahko izognili „usmerjenemu in prikritemu neizpolnjevanju [plačilnih] obveznosti“ grške države, kar bi povzročilo nižjo razvrstitev drugih dolžniških instrumentov, ki niso imeli ugodnosti take menjave in so

se morali soočiti z „ostankom plačilne sposobnosti“ te države. ECB in nacionalne centralne banke naj bi si tako pridržale status „privilegiranega“ upnika v škodo zasebnega sektorja, pod krinko njihovih nalog denarne politike. Poleg tega naj bi ECB s Sklepom 2012/153 nezakonito določila, da so primerni le tisti grški dolžniški instrumenti, ki so bili na podlagi programa o odkupu obveznic dodeljeni nacionalnim centralnim bankam in imajo slabo bonitetno oceno v kreditnih poslih Eurosistema. Tožeče stranke zatrjujejo, da to neenako obravnavanje ni objektivno upravičeno z javnim interesom ali določbami Pogodb, saj člen 127(1) PDEU, člen 3(3) in (4) PEU ter člen 13 PEU ne določajo takega odstopanja. ECB naj ne bi nikakor utemeljila, kako bi sporazum o menjavi z dne 15. februarja 2012 in program odkupa, pridržan za nacionalne centralne banke, ki spadata v njeno diskrecijsko pravico na področju denarne politike, lahko prispevala k stabilnosti cen v euroobmočju in bi bila sorazmerna in potrebna.

86 ECB trdi, da se načelo enakega obravnavanja upnikov ne uporablja v okviru pogodbenih določb zasebnega prava, saj ima izdajatelj dolžniških instrumentov možnost, in ne obveznost, da ga vključi v spremno dokumentacijo instrumentov. Poleg tega naj ne bi šlo za univerzalno pravilo mednarodnega javnega prava ali ustavnega prava, ki je skupno na ravni držav članic, in še manj za splošno načelo prava Unije, saj je njegova uporaba prepuščena izbiri navedenega izdajatelja. Tudi ob predpostavki, da bi bila domnevna obveznost spoštovanja navedenega načela višje pravilo prava Unije, bi ustvarila pravne obveznosti samo za izdajatelja dolžniškega instrumenta, v obravnavani zadevi je to grška država, in ne za njene upnike. ECB poleg tega trdi, da njen položaj upnika Helenske republike ni primerljiv s položajem tožečih strank, ker so te vlagateljice, ki iščejo visoke donose in so investirale izključno v zasebnem interesu. ECB pa naj bi grške dolžniške instrumente kupila na sekundarnem trgu instrumentov in zgolj v okviru izvajanja svojega javnega pooblastila, ki ji je bil dodeljen na podlagi člena 127(1) PDEU, v povezavi s členom 3(3) in (4) PEU in členom 13(1) PEU, kar naj bi bilo potrjeno v izjavi Euroskupine z dne 21. februarja 2012 in v obrazložitvi grškega zakona št. 4050/2012. ECB naj bi se tako s Sklepom 2010/281, pri čemer je bil njen glavni cilj ohraniti stabilnost cen na podlagi člena 127(1) PDEU, odločila, da uvede začasni program v zvezi s trgi vrednostnih papirjev, v okviru katerega naj bi ECB in nacionalne centralne banke kupile med drugim obveznice, ki jih je izdala Helenska republika. Cilj teh nakupov naj bi bila ohranitev „dobrega delovanja mehanizma prenosa denarne politike, ki je bistven za zagotavljanje stabilnosti cen, in olajšanje učinkovitega izvajanja denarne politike, usmerjene k stabilnosti cen v srednjeročnem obdobju“, z zagotavljanjem [...] likvidnosti trgov zasebnih in javnih dolžniških instrumentov v euroobmočju [...], to pa so razlogi, ki so zelo drugačni od razlogov, ki so k odločitvi za naložbo vodili druge zasebne upnike. Poleg tega bi bila s tem, da grški dolžniški instrumenti – ki jih imajo centralne banke Eurosistema, vključno z grško centralno banko – niso izključeni iz PSI, ogrožena finančna in funkcionalna neodvisnost Eurosistema v smislu člena 130 PDEU, ker je ogrožena njegova sposobnost refinanciranja kreditnih ustanov in posredovanja na kapitalskih trgih na podlagi člena 18(1) Statuta. Ker torej zadevni položaji niso primerljivi, se tožeče stranke ne morejo utemeljeno sklicevati na obstoj neenakega obravnavanja.

87 Prvič, Splošno sodišče meni, da je treba proučiti, ali očitano ravnanje ECB pomeni kršitev načela enakega obravnavanja, kot je določeno v členih 20 in 21 Listine o temeljnih pravicah (sodba z dne 18. julija 2013, Sky Italia, C-234/12, ZOdl., EU:C:2013:496, točka 15), ki ga je ECB kot institucija Unije zavezana upoštevati kot višje pravilo prava Unije, ki varuje posameznike. Splošno načelo enakega obravnavanja namreč zahteva, da se primerljivi položaji ne obravnavajo različno in da se različni položaji ne obravnavajo enako, razen če je tako obravnavanje objektivno utemeljeno. Primerljivost različnih položajev se presoja glede na vse njihove značilnosti. Te značilnosti je treba opredeliti in presojati zlasti ob upoštevanju predmeta in namena akta Unije, s katerim je uvedeno zadevno razlikovanje. Poleg tega je treba upoštevati načela in cilje področja, s katerega izhaja zadevni akt (glej sodbi z dne 16. decembra 2008, Arcelor Atlantique in Lorraine in drugi, C-127/07, ZOdl., EU:C:2008:728, točke 23, 25 ter 26 in navedena sodna praksa, in z dne 12. maja 2011, Luxembourg/Parlament in Svet, C-176/09, ZOdl., EU:C:2011:290, točki 31 ter 32 in navedena sodna praksa).

- 88 V obravnavani zadevi torej tožeče stranke izhajajo iz napačne premise, ko trdijo, da so vsi posamezniki, ki so kupili grške dolžniške instrumente – kot „zasebni“ varčevalci ali upniki Helenske republike na eni strani ter ECB in nacionalne centralne banke Eurosistema na drugi strani – z vidika načel in ciljev upoštevnih pravil, na katerih so temeljila očitana ravnanja, v primerljivem oziroma enakem položaju glede uporabe splošnega načela enakega obravnavanja. S to trditvijo zlasti ni upoštevano, da so ECB in navedene nacionalne centralne banke z nakupom grških dolžniških instrumentov, med drugim na podlagi Sklepa 2010/281, delovale v okviru izvajanja svojih temeljnih nalog na podlagi člena 127(1) in (2) PDEU in zlasti člena 18(1), prva alineja, Statuta, za ohranitev stabilnosti cen in dobrega upravljanja denarne politike ter v mejah, predpisanih z določbami navedenega sklepa (glej točko 5 obrazložitve navedenega sklepa).
- 89 Prvič, program odkupa državnih dolžniških instrumentov, tudi grških, vzpostavljen s Sklepom 2010/281, je izrecno temeljil na členu 127(2), prva alineja, PDEU in zlasti členu 18(1) Statuta ter je glede na finančno krizo grške države spadal v kontekst „izjemnih okoliščin na finančnih trgih, za katere so značilne hude napetosti na nekaterih segmentih trga, ki [so] ovira[le] prenosni mehanizem denarne politike in s tem učinkovito izvajanje denarne politike, usmerjene k stabilnosti cen v srednjeročnem obdobju“. V skladu s tem sklepom je bil ta program torej „del enotne denarne politike Eurosistema“ za „odpravo nepravilnega delovanja trgov vrednostnih papirjev in ponovno vzpostavitev ustreznega prenosnega mehanizma denarne politike“ (točke od 2 do 4 obrazložitve navedenega sklepa). Tožeče stranke te utemeljitve ne izpodbijajo in primerljivost zadevnih položajev utemeljujejo zgolj z okoliščino, da naj bi bili tako zasebni vlagatelji kot centralne banke Eurosistema, ki so kupili grške dolžniške instrumente, upniki grške države, ki imajo enake pravice.
- 90 V zvezi s tem je treba spomniti, da na podlagi člena 18(1), prva alineja, Statuta „[z]a doseganje ciljev ESCB in za izvajanje njegovih nalog lahko ECB in nacionalne centralne banke“ med drugim „posredujejo na finančnih trgih [...] z dokončnimi nakupi in prodajami (promptno in terminsko) [...] na podlagi terjatev in tržnih instrumentov, izraženih v eurih ali drugih valutah [...]“. Iz tega je razvidno, da sta program odkupa državnih dolžniških instrumentov in s tem odkup takih instrumentov s strani centralnih bank Eurosistema sodelovala pri temeljnih nalogah ESCB v smislu člena 127(1) in (2) PDEU, v povezavi s členom 282(1) PDEU, in da so, povedano natančneje, ti ukrepi temeljili na pooblastilu iz člena 18(1), prva alineja, Statuta. Poleg tega je iz zadnjenedene določbe razvidno, da je edini cilj nakupa državnih dolžniških instrumentov s strani navedenih centralnih bank izpolniti cilje ESCB in opraviti njene naloge, kar izključuje vsak razlog zunaj tega cilja, zlasti namen pridobitve visokih donosov z naložbami oziroma špekulativnimi posli.
- 91 Zato je treba ugotoviti, da so bile tožeče stranke kot vlagatelji ali varčevalci, ki so delovali za svoj račun in v svojem, izključno zasebnem interesu za pridobitev maksimalnih donosov svojih naložb, v položaju, ki se razlikuje od položaja centralnih bank Eurosistema. Čeprav so navedene centralne banke na podlagi veljavnega zasebnega prava z nakupom državnih dolžniških instrumentov pridobile, tako kot zasebni vlagatelji, status upnika države, ki je izdajateljica instrumentov in hkrati dolžnica, ta edina skupna točka ne more utemeljiti, da se jih obravnava, kot da so v podobnem ali enakem položaju kot navedeni vlagatelji. Tak pristop, sprejet zgolj z vidika zasebnega prava, namreč ne bi upošteval niti pravnega okvira posla nakupa navedenih instrumentov s strani centralnih bank niti ciljev javnega interesa, ki so ga te dolžne upoštevati v tem okviru na podlagi veljavnih pravil primarnega prava, katerega načela in cilji morajo biti upoštevani pri oceni primerljivosti zadevnih položajev z vidika splošnega načela enakega obravnavanja (glej sodno prakso, navedeno v točki 87 zgoraj).
- 92 Ugotoviti je treba torej, da so bile tožeče stranke kot zasebne vlagateljice, ki so kupile grške dolžniške instrumente zgolj zaradi svojih zasebnih premoženjskih interesov, ne glede na natančen razlog za njihovo odločitev za naložbo, v drugačnem položaju kot centralne banke Eurosistema, katerih odločitev za naložbo so vodili izključno cilji javnega interesa, kot je navedeno v členu 127(1) in (2) PDEU, v povezavi s členom 282(1) PDEU, ter členu 18(1), prva alineja, Statuta. Ker torej zadevni položaji niso primerljivi, sklenitev in izvajanje sporazuma o menjavi z dne 15. februarja 2012 ne moreta biti kršitev načela enakega obravnavanja.

- 93 Drugič, tožeče stranke tudi ne morejo utemeljeno trditi, da so zasebni vlagatelji in centralne banke Eurosistema v primerljivih položajih z vidika učinkov zmanjšanja vrednosti njihovih terjatev na evropsko gospodarstvo. Po mnenju tožečih strank bi stroški, ki so bili v okviru prestrukturiranja grškega javnega dolga vsiljeni zgolj zasebnim vlagateljem, „lahko v enaki meri sistemsko vplivali na evropsko gospodarstvo“ kot enakopravno prispevanje centralnih bank Eurosistema k navedenemu prestrukturiranju, kateremu naj bi se te izognile s sklenitvijo in izvajanjem sporazuma o menjavi z dne 15. februarja 2012. Tudi ob predpostavki, da tožeče stranke želijo s tem argumentom navesti, da sta PSI in postopek na podlagi K KU takšna, da sta močno omajala zaupanje zasebnih in institucionalnih vlagateljev v pravo vrednost grških dolžniških instrumentov in s tem v zanesljivost grške države kot dolžnice – bojazen, ki je povzročila prvotno nasprotovanje ECB glede selektivnega izpolnjevanja obveznosti Helenske republike in glede delnega prestrukturiranja njenega javnega dolga (glej točke od 78 do 80 zgoraj) – niso pojasnile in utemeljile stališča, da bi bile te posledice primerljive s tistimi, ki bi jih morale nositi centralne banke Eurosistema in bi lahko na enak način ovirale delovanje navedenega sistema. Nasprotno, glede na skupni znesek vrednosti grških dolžniških instrumentov, ki so jih kupile in jih imajo navedene centralne banke, kot poudarjajo tožeče stranke, bi morebitno prispevanje navedenih bank k prestrukturiranju javnega dolga države članice euroobmočja, ne glede na njegovo zakonitost z vidika člena 123 PDEU (glej točko 114 v nadaljevanju), lahko ogrozilo finančno integriteto Eurosistema v celoti in zlasti njegovo sposobnost posredovanja na kapitalskih trgih in refinanciranja kreditnih ustanov na podlagi člena 18(1), prva in druga alineja, Statuta. V zvezi s tem je treba pojasniti, da so državni dolžniški instrumenti obenem zavarovanja, ki naj bi jih te banke običajno sprejele za kreditne posle v okviru Eurosistema in za ohranitev dostopa nacionalnih kreditnih ustanov do likvidnih sredstev (glej točko 6 splošne dokumentacije iz točke 4 zgoraj). Iz tega je razvidno, da je treba zavrnilo tudi očitke, da so si ECB in nacionalne centralne banke Eurosistema pridržale status „privilegiranega“ upnika v škodo zasebnega sektorja „pod krinko njihove naloge v zvezi z denarno politiko“.
- 94 Tretjič, v teh okoliščinah ni mogoče sprejeti trditve tožečih strank, da naj bi ECB s Sklepom 2012/153 primernost grških dolžniških instrumentov nezakonito pogojila z dodelitvijo teh instrumentov nacionalnim centralnim bankam v okviru programa odkupa instrumentov s slabo bonitetno oceno v kreditnih poslih Eurosistema. V delu, v katerem se ta argument nanaša na neenako obravnavanje, očitano ECB, v škodo zasebnih vlagateljev in zlasti tožečih strank, tožeče stranke prav tako niso pojasnile in podkrepile trditve, da so bile v podobnem položaju kot nacionalne centralne banke. Kot je Splošno sodišče v bistvu že presodilo v sklepu Accorinti in drugi/ECB, navedenem v točki 44 zgoraj (EU:T:2014:611, točke od 76 do 78), tudi če bi obveznost Helenske republike, da zagotovi izboljšanje kakovosti zavarovanja v korist nacionalnim centralnim bankam v obliki programa odkupa, pravno temeljila na Sklepu 2012/153, je bil cilj navedene obveznosti zgolj zagotoviti ohranitev možnosti navedenih centralnih bank, da sprejmejo grške dolžniške instrumente kot primerna zavarovanja za kreditne posle Eurosistema v smislu člena 18(1), druga alineja, Statuta, kajti navedeni instrumenti brez takega izboljšanja kakovosti zavarovanja ne bi več izpolnjevali minimalnih zahtev Eurosistema glede bonitetnih pragov na podlagi upoštevanih meril splošne dokumentacije. Navedena obveznost je torej zagotavljala ohranitev manevrskega prostora centralnih bank Eurosistema na podlagi določb člena 127(1) in (2) PDEU, v povezavi s členom 282(1) PDEU, ter člena 18(1), prva in druga alineja, Statuta in se je torej nanašala na položaj, ki ni primerljiv s položajem zasebnih vlagateljev. Namreč, ker so zadnjenavedeni kupili in obdržali grške dolžniške instrumente izključno v zasebne namene, so bili v drugačnem položaju kot centralne banke Eurosistema, ki imajo pooblastila in dolžnosti na podlagi navedenih določb. Iz tega je razvidno, da tožeče stranke na podlagi načela enakega obravnavanja niso mogle zahtevati ugodnosti, kot je program odkupa njihovih dolžniških instrumentov s strani grške države.
- 95 Vsekakor, kot je Splošno sodišče že presodilo v sklepu Accorinti in drugi/ECB, navedenem v točki 44 zgoraj (EU:T:2014:611, točka 85), je izboljšanje kakovosti zavarovanja, določeno s členom 1(1) Sklepa 2012/153, zagotavljalo ohranitev primernosti vseh grških dolžniških instrumentov, ki jih zajema navedeno izboljšanje kakovosti, vključno s tistimi, ki so bili pretvorjeni na podlagi K KU. Navedeni sklep je torej varoval te instrumente, med drugim tudi tiste, ki jih imajo

oziroma so jih zamenjale tožeče stranke, pred dodatno izgubo, ki bi lahko nastala zaradi padca njihove bonitetne ocene oziroma plačilne nesposobnosti Helenske republike. Iz tega je razvidno, da se tožeče stranke s tega vidika tudi ne morejo utemeljeno sklicevati na neenako obravnavanje v njihovo škodo.

- 96 Iz tega sledi, da tožeče stranke z vidika očitanih ravnanj ter sporazuma o menjavi z dne 15. februarja 2012 in Sklepa 2012/153 niso bile v primerljivem oziroma enakem položaju kot centralne banke Eurosistema, ki bi lahko upravičil sklepanje o obstoju kršitve načela enakega obravnavanja.
- 97 Tožeče stranke torej niso dokazale, da je ECB kršila načelo enakega obravnavanja, kar bi povzročilo njeno nepogodbeno odgovornost.
- 98 Drugič, glede očitka, ki temelji na klavzuli *pari passu*, je treba najprej poudariti, da obstoj takega pravila v pravnem redu Unije ni dokazan.
- 99 Glede tega je treba ugotoviti, da okoliščina, ki jo navajajo tožeče stranke, namreč da je Principles Consultative Group (PCG) v svojem poročilu iz leta 2010, naslovljenem „Principles for Stable Capital Flows and Fair Debt Restructuring in Emerging Markets“, predlagala, da se glede „rastočih trgov“ prizna uporaba klavzule *pari passu* na mednarodni ravni, ni upoštevna glede vprašanja, ali takšno pravilo obstaja v pravnem redu Unije. Prav tako se tožeče stranke ne morejo učinkovito sklicevati na Uredbo Sveta (ES) št. 1346/2000 z dne 29. maja 2000 o postopkih v primeru insolventnosti (UL L 160, str. 1). Nasprotno, s to uredbo je bil ugotovljen obstoj znatnih razlik v zvezi s tem v nacionalnih pravnih redih, tudi glede prednostnega obravnavanja upnikov (uvodna izjava 11 te uredbe), in zgolj določa enotne kolizijske norme, med drugim za koordinacijo razdelitve iztržkov od unovčenja premoženja, da se maksimalno ohrani enako obravnavanje upnikov (uvodni izjavi 21 in 23 navedene uredbe).
- 100 Poleg tega, ker naj bi pravilo, ki določa *pari passu*, vključevalo enakopravno obravnavanje upnikov brez upoštevanja različnih položajev, v katerih se med drugim nahajajo na eni strani zasebni vlagatelji in na drugi strani centralne banke Eurosistema, ki izvajajo svoje naloge na podlagi člena 127 PDEU in člena 18 Statuta, bi priznanje takega pravila v pravnem redu Unije lahko bilo v nasprotju z načelom enakega obravnavanja, kot je navedeno v točki 87 zgoraj.
- 101 Drugič in posledično, zgolj njegova vključitev v okvir pogodbenih klavzul – vključno tistih za izdajo in prodajo državnih dolžniških instrumentov, ki urejajo obligacijsko razmerje med izdajateljem in dolžnikom ter med imetnikom in upnikom – lahko klavzuli *pari passu* dodeli pravno zavezujoč značaj. Ta zavezujoči značaj bi bil torej odvisen od samostojne odločitve izdajatelja zadevnih obveznic, med drugim v okviru splošnih pogojev pri njihovi izdaji, da se podredi uporabi navedene klavzule tako, da enako obravnava svoje upnike. Kot pravilno zatrjuje ECB, je iz tega tudi razvidno, da je v obravnavani zadevi izdajateljica grških dolžniških instrumentov – ki je, kadar je primerno, lahko zavezana s klavzulo *pari passu* – grška država, in ne centralne banke Eurosistema kot upniki in imetniki takih instrumentov.
- 102 Nazadnje, tožeče stranke se ne morejo sklicevati na odločitev ECB o OMT – ki je bila sprejeta po nastanku dejstev, ki so upoštevna v obravnavani zadevi – ki se v skladu z njenimi posebnimi pogoji in področjem uporabe, namreč obstoj celostnega programa makroekonomskih prilagoditev ali preventivnega programa v okviru EFSF in ESM, nanaša na položaje, ki niso primerljivi s položajem nove krize javnega dolga, v kateri se je znašla Helenska republika v začetku leta 2012, in v okviru katerih je uporaba klavzule *pari passu* odvisna ravno od pogojev izdaje, ki jih odobri dolžnik, ki je izdal zadevne instrumente (glej točko 37 zgoraj).
- 103 Zato je treba ugotoviti, da se ta tožbeni razlog zavrne v celoti.

– Tožbeni razlog: zloraba pooblastil in domnevna kršitev načela sorazmernosti, „skladnosti in racionalnosti“

- 104 Tožeče stranke v okviru tretjega tožbenega razloga ECB očitajo po eni strani zlorabo pooblastil, ker naj ne bi imela diskrecijske pravice – ali da je vsaj prekoračila pooblastila – da bi zavarovala svoj finančni proračun pred izgubo, ki jo morajo sedaj nositi zasebni upniki, in po drugi strani kršitev načela sorazmernosti, „skladnosti in racionalnosti“, ki izhaja iz „določb člena 5(4) PEU v povezavi s členom 296 PDEU“. ECB naj bi s tem, da si je v lastnem interesu in v interesu nacionalnih centralnih bank odobrila prednostno obravnavanje v škodo zasebnih upnikov in da je uporabila pooblastila, ki jih tožeče stranke nimajo, zlorabila pooblastila. Tak ukrep naj namreč ne bi bil del denarne politike, namenjene zagotavljanju stabilnosti cen. Poleg tega naj bi ECB s sporazumom o menjavi z dne 15. februarja 2012 varovala svoje finančne vire tako, da bi se izognila izgubi, ki so jo morali nositi zgolj zasebni upniki in varčevalci, in je to storila, ne da bi za to imela diskrecijsko pravico, oziroma je vsaj neupravičeno uporabila navedeno pravico, „med drugim z določitvijo izboljšanja kreditne kakovosti, o katerem so 21. julija 2011 odločili voditelji držav in vlad euroobmočja“. Po mnenju tožečih strank je ta zloraba pooblastil razvidna iz neobrazložitve konkretnega cilja, ki ga ECB želi doseči s sprejetimi ukrepi, ki so torej, prav tako s tega vidika, samovoljni. Odločilni oziroma edini razlog za ravnanje ECB naj bi namreč bila vzpostavitev statusa privilegiranega upnika, ki se lahko izogne, drugače kot zasebni upnik, prestrukturiranju grškega javnega dolga. V vsakem primeru naj ta ravnanja ECB ter njene odločitve ne bi upoštevali načel sorazmernosti, skladnosti in racionalnosti. Nazadnje, ECB naj bi z neupoštevanjem posebnega položaja zasebnih vlagateljev pri pogajanju s Helensko republiko glede sporazuma o menjavi kršila višja pravila prava Unije in naj bi močno in očitno prekoračila meje svojih pristojnosti. Zasebni upniki naj bi tako bili edini, ki morajo na nepravilen in „kaznovalen“ način nositi negativne posledice vsiljenega prestrukturiranja grškega javnega dolga, medtem pa se je ECB kot največji upnik temu izognila. Zmanjšanje nominalne vrednosti grških dolžniških instrumentov, ki so bili vključeni v PSI, pa bi bilo nedvomno manjše, če bi ECB ustrezno prispevala k temu prestrukturiranju skupaj z zasebnimi upniki.
- 105 ECB predlaga zavrnitev tega tožbenega razloga. Imela naj bi le posvetovalno vlogo v okviru zapletenega pogajalskega postopka na politični in makroekonomski ravni, katerega namen je bila zagotovitev podpore številnim upnikom in drugim finančnim ustanovam s ciljem preprečiti neizpolnjevanje plačilnih obveznosti Helenske republike in je navsezadnje pripeljal do PSI. Poleg tega naj ECB ne bi bila dolžna utemeljiti zakonodaje, ki jo je sprejela Helenska republika, z vidika načela sorazmernosti. Glede na skladnost odločitve Helenske republike o izključitvi sodelovanja ECB pri PSI s pravom Unije za posvetovalno dejavnost ECB ni mogoče šteti, da temelji na neustrezni uporabi njenih pristojnosti. Pogajanje glede sporazuma o menjavi z dne 15. februarja 2012 naj bi bilo nujno na tehnični ravni, da se zagotovi izvajanje odločitve, ki jo je sprejel grški zakonodajalec. Pri ECB naj ne bi bilo nobenega navzkrižja interesov, saj naj bi bile njene dejavnosti skladne z njeno dolžnostjo varovanja njene finančne neodvisnosti zaradi nadaljnjega izvajanja nalog, določenih s PDEU.
- 106 Najprej je treba poudariti, da je mogoče o aktu, pri katerem so bila zlorabljena pooblastila, govoriti le, če je na podlagi objektivnih, upoštevanih in skladnih indecev razvidno, da je bil akt sprejet z izključnim ali vsaj odločilnim namenom, da se dosežejo drugi cilji od tistih, na katere se sklicuje, ali da se izogne postopku, ki ga Pogodba posebej določa za obravnavo okoliščin primera (glej sodbo z dne 23. oktobra 2008, People's Mojahedin Organization of Iran/Svet, T-256/07, ZOdl., EU:T:2008:461, točka 151 in navedena sodna praksa).
- 107 Poudariti je treba, da tožeče stranke s tem tožbenim razlogom izpodbijajo zakonitost ravnanja ECB v bistvu iz istih razlogov, kot so jih navedle v podporo prvega in drugega tožbenega razloga. Ob upoštevanju ugotovitev, navedenih v točkah od 87 do 96 zgoraj, tožečim strankam ni uspelo navesti objektivnih, upoštevanih in skladnih indecev, s katerimi bi dokazale, da naj bi ECB z očitanim ravnanjem zlorabila pooblastila in zlorabila svojo široko diskrecijsko pravico na podlagi

člena 127(1) in (2) PDEU, v povezavi s členom 282(1) PDEU, ter člena 18(1), prva in druga alinea, Statuta ali očitno in hudo prekoračila meje navedene diskrecijske pravice ali svoje pristojnosti na področju denarne politike v smislu načel, navedenih v točkah od 67 do 69 zgoraj.

108 Tega, da s sklenitvijo in izvajanjem sporazuma o menjavi z dne 15. februarja 2012 ustvarjen domnevni „status privilegiranega upnika“ za centralne banke Eurosistema, da bi se te v skladu s PSI in na podlagi KGU izognile prestrukturiranju grškega javnega dolga, ni mogoče šteti za zlorabo ali prekoračitev pooblastil ECB. Nasprotno, ti ukrepi so bili del izvajanja njenih pristojnosti in temeljnih nalog, saj je z njimi želela ohraniti manevrski prostor navedenih centralnih bank in zagotoviti nadaljnje dobro delovanje Eurosistema (glej točko 93 zgoraj). Enako velja za Sklep 2012/153, s katerim je bilo Helenski republiki naloženo, naj nacionalnim centralnim bankam zagotovi izboljšanje kakovosti zavarovanja, da bi te lahko še naprej sprejemale grške dolžniške instrumente kot primerna zavarovanja za kreditne posle Eurosistema v smislu člena 18(1), druga alinea, Statuta ECB (glej točko 94 zgoraj).

109 Zato je treba očitke v zvezi z zlorabo ali prekoračitvijo pooblastil zavrniti.

110 Nazadnje, razlogi, navedeni v podporo očitkom v zvezi s kršitvijo načela sorazmernosti, „skladnosti in racionalnosti“ ter kršitvijo „člena 5(4) PEU v povezavi s členom 296 PEU“, so skromni, dvoumni in nenatančni ter iz njih ni mogoče razumeti, v čem se navedeni očitki razlikujejo od tistih, o katerih je bilo že presojeno in so bili zavrnjeni. Zato je treba tudi te očitke zavrniti.

111 Zato očitkov, navedenih v okviru tretjega tožbenega razloga, ni mogoče sprejeti in ne povzročijo nepogodbene odgovornosti ECB.

– Tožbeni razlog: kršitev členov 123 PDEU in 127 PDEU ter člena 21 Statuta

112 Tožeče stranke v okviru četrtega tožbenega razloga zatrjujejo, da je ECB kršila člena 123 PDEU in 127 PDEU ter člen 21 Statuta. ECB naj bi z vidika teh pravil očitno in močno prekoračila svojo široko diskrecijsko pravico, ko se je pogajala glede sporazuma o menjavi z dne 15. februarja 2012 in s tem, da je dosegla status privilegiranega upnika, ki ni predviden v veljavnih določbah. To naj bi podkrepilo tudi dejstvo, da je bila ECB v položaju navzkrižja interesov zaradi svojega položaja v „trojki“ in Euroskupini, zaradi položaja upnika Helenske republike ter položaja varuha denarne politike v smislu člena 127 PDEU. Teh ukrepov ni mogoče utemeljiti z neodvisnostjo ali samostojnostjo ECB, kot sta ji priznani s pogodbami, saj so posredovanja in odločitve v zvezi z denarno politiko, za katere je ECB pristojna, namenjeni doseganju splošnih ciljev Unije in morajo upoštevati pravo Unije in njegovo načelo enakega obravnavanja. Tožeče stranke še navajajo, da je „ECB bodisi s prekoračitvijo ali zlorabo pooblastil kršila pristojnosti, ki so ji dodeljene s členom 127 PDEU, bodisi [je] kršila člen 123 PDEU“. Tožeče stranke menijo, da če je cilj denarne politike stabilnost cen, potem finančna stabilnost, dosežena s pomočjo, ki je bila dodeljena z nakupom državnih instrumentov držav euroobmočja, ki so v težavah, ne bi spadala med naloge Eurosistema.

113 ECB predlaga zavrnitev tega tožbenega razloga.

114 Zadošča ugotoviti, da je argumentacija v podporo temu tožbenemu razlogu še posebej dvoumna in skromna ter se v veliki meri ujema s tisto, navedeno v podporo drugemu in tretjemu tožbenemu razlogu, tako da se ugotovitve v točkah od 87 do 96 in od 107 do 110 zgoraj uporabijo *mutatis mutandis*. Poleg tega je ta argumentacija v samem jedru protislovna, ker je namenjena podkrepitvi obstoja kršitve člena 123 PDEU, v povezavi s členom 21 Statuta. Kot navajajo same tožeče stranke, je bilo ravnanje, ki se očita ECB, zlasti sklenitev sporazuma o menjavi z dne 15. februarja 2012, osredotočeno na to, da se prepreči, da bi centralne banke Eurosistema prispevale k prestrukturiranju grškega javnega dolga, tako da bi žrtvovale del vrednosti grških dolžniških instrumentov, ki jih imajo

v svojih portfeljih. Vendar je treba poudariti, da bi ravno takšno brezpogojno prispevanje lahko bilo opredeljeno kot posredovanje, ki ima enak učinek kot neposredni nakup državnih instrumentov s strani navedenih centralnih bank, ki je prepovedan s členom 123 PDEU.

- 115 Zato očitkov, navedenih v okviru četrtega tožbenega razloga, ni mogoče sprejeti in ne povzročijo nepogodbene odgovornosti ECB.
- 116 Glede na vse navedene ugotovitve je treba ugotoviti, da noben od tožbenih razlogov v zvezi z nezakonitostjo, ki jih navajajo tožeče stranke, ne izpolnjuje prvega pogoja za vzpostavitev nepogodbene odgovornosti ECB v smislu člena 340, tretji odstavek, PDEU. Zato je treba odškodninske zahtevke zavrniti v delu, ki se nanaša na nepogodbeno odgovornost ECB za protipraven akt, in sicer že zgolj iz tega razloga in ne da bi bilo treba presoјati pogoje dejanskosti škode ter obstoja vzročne zveze med zatrjevanim ravnanjem in uveljavljano škodo.

2. Nepogodbena odgovornost ECB za zakonit normativni akt

- 117 Tožeče stranke podredno navajajo, da jim je v smislu sodne prakse nastala neobičajna in posebna škoda, ki naj bi jim dala pravico do odškodnine, tudi če ne gre za nezakonit akt ECB. V obravnavani zadevi naj bi utrpele „nesorazmeren in nesprejemljiv poseg v sam temelj“ njihove lastninske pravice kot imetnikom grških dolžniških instrumentov, ker naj bi se nominalna vrednost instrumentov nesorazmerno zmanjšala.
- 118 ECB izpodbija tako obstoj sistema odgovornosti za zakoniti akt v pravu Unije kot obstoj neobičajne in posebne škode v obravnavani zadevi.
- 119 Glede nepogodbene odgovornosti Unije za zakonit akt, ki spada na področje njene normativne pristojnosti, je iz ustaljene sodne prakse Sodišča, ki se na podlagi člena 340, tretji odstavek, PDEU uporablja *mutatis mutandis* za nepogodbeno odgovornost ECB, razvidno, da v trenutnem stanju prava Unije primerjalni pregled pravnih redov držav članic ne omogoča priznanja obstoja sistema nepogodbene odgovornosti Unije zaradi njenega zakonitega izvajanja zakonodajnih dejavnosti (glej sodbo z dne 14. oktobra 2014, *Buono in drugi/Komisija*, C-12/13 P in C-13/13 P, ZOdl., EU:C:2014:2284, točka 43 in navedena sodna praksa). V obravnavani zadevi nekateri od aktov, na katere se sklicujejo tožeče stranke, med njimi Sklep 2012/153, spadajo v izvajanje normativnih pooblastil ECB za odločanje. Zato in že zgolj iz tega razloga je treba odškodninski zahtevek zavrniti v delu, ki se nanaša na splošne akte, ki jih je sprejela ECB, ali na njeno zavrnitev, da bi sprejela tak akt, kot je navedeno v točki 71 zgoraj.
- 120 Poleg tega je treba pojasniti, da tožeče stranke v obravnavani zadevi ne morejo zatrjevati, da jim je nastala neobičajna in posebna škoda, ki bi lahko vzpostavila tako odgovornost v primeru, če bi ta morala biti kljub temu načeloma priznana. Iz ustaljene sodne prakse je namreč razvidno, da je po eni strani škoda „neobičajna“, če presega meje gospodarskih tveganj, ki so značilna za dejavnosti zadevnega sektorja (glej sodbo z dne 7. novembra 2012, *Syndicat des thoniers méditerranéens in drugi/Komisija*, T-574/08, EU:T:2012:583, točka 78 in navedena sodna praksa). Po drugi strani pa je treba škodo opredeliti za „posebno“, če nesorazmerno prizadene posebno skupino gospodarskih subjektov v primerjavi z drugimi subjekti (sodbi z dne 28. aprila 1998, *Dorsch Consult/Svet in Komisija*, T-184/95, ZOdl., EU:T:1998:74, točka 80, in z dne 10. februarja 2004, *Afrikanische Frucht-Compagnie in Internationale Fruchtimport Gesellschaft Weichert/Svet in Komisija*, T-64/01 in T-65/01, ZOdl., EU:T:2004:37, točka 151).
- 121 V obravnavani zadevi škoda, ki jo zatrjujejo tožeče stranke, ne presega meje gospodarskih tveganj, ki so značilna za komercialne dejavnosti finančnega sektorja, med drugim za transakcije, ki se nanašajo na tržne dolžniške instrumente, ki jih izda država, predvsem če ima ta država, kot na primer Helenska republika od konca leta 2009, slabšo bonitetno oceno. Nasprotno, ne glede na splošno načelo, po

katerem mora vsak upnik nositi tveganje plačilne nesposobnosti svojega dolžnika, tudi državnega, če se take transakcije opravijo na še posebej nestanovitnem trgu, ki je pogosto podvržen negotovim dejavnikom in neobvladljivim tveganjem glede padca ali rasti vrednosti takih instrumentov, kar lahko izzove špekulacije za pridobitev visokih prihodkov v zelo kratkem obdobju. Tudi ob predpostavki, da se niso vse tožeče stranke za nakup odločile s špekulativnimi nameni, bi se morale zavedati navedenih negotovih dejavnikov in tveganj glede morebitnega znatnega padca vrednosti kupljenih instrumentov. To potrjuje tudi dejstvo, da se je grška država kot izdajateljica že pred začetkom svoje finančne krize leta 2009 soočala z zadolževanjem in velikim primanjkljajem. Zato škode, nastale zaradi PSI, ni mogoče opredeliti kot „neobičajno“ v smislu navedene sodne prakse.

- ¹²² Prav tako je ni mogoče opredeliti kot „posebno“ škodo, saj so bile tožeče stranke, tako kot vsi drugi zasebni vlagatelji, razen sicer centralnih bank Eurosistema, podvržene PSI in mehanizmu odbitka na podlagi grškega zakona št. 4050/2012. V teh okoliščinah in ob upoštevanju velikega števila zadevnih vlagateljev, na katere se navedeni zakon nanaša splošno in objektivno, med drugim po serijskih številkah zadevnih instrumentov, za tožeče stranke ni mogoče šteti, da spadajo v posebno skupino gospodarskih subjektov, ki bi bili oškodovani nesorazmerno v primerjavi z drugimi subjekti.
- ¹²³ Glede na vse navedene ugotovitve je treba tožbo v celoti zavrniti, ne da bi bilo treba presoditi dopustnost dokazov, ki so bili prvič predloženi v repliki, odrediti ECB predložitev sporazuma o menjavi z dne 15. februarja 2012 ali zahtevati izvedensko mnenje za določitev zneska nastale škode.

Stroški

- ¹²⁴ V skladu s členom 134(1) Poslovnika Splošnega sodišča se plačilo stroškov na predlog naloži neuspeli stranki. Ker tožeče stranke niso uspele, se jim v skladu s predlogom ECB naloži plačilo stroškov.

Iz teh razlogov je

SPLOŠNO SODIŠČE (četrti senat)

razsodilo:

- 1. Tožba se zavrne.**
- 2. Alessandru Accorintiju in drugim tožečim strankam, katerih imena so navedena v prilogi, se naloži plačilo stroškov.**

M. Prek

I. Labucka

V. Kreuschitz

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourggu, 7. oktobra 2015.

Podpisi

Priloga

Michael Acherer, stanujoč v Bressanoneju (Italija),

Giuliano Agostinetti, stanujoč v Mestrah (Italija),

Marco Alagna, stanujoč v Milanu (Italija),

Riccardo Alagna, stanujoč v Milanu (Italija),

Agostino Amalfitano, stanujoč v Foriu (Italija),
Emanuela Amsler, stanujoča v Torinu (Italija),
Francine Amsler, stanujoča v Torinu (Italija),
Alessandro Anelli, stanujoč v Bellinzago Novareseju (Italija),
Angelo Giovanni Angione, stanujoč v Potenzi (Italija),
Giancarlo Antonelli, stanujoč v Veroni (Italija),
Giuseppe Aronica, stanujoč v Licati (Italija),
Elisa Arsenio, stanujoča v Sesto San Giovanniju (Italija),
Pasquale Arsenio, stanujoč v Sesto San Giovanniju,
Luigi Azzano, stanujoč v Concordia Sagittarii (Italija),
Giovanni Baglivo, stanujoč v Lecceju (Italija),
Mario Bajeli, stanujoč v Bergamu (Italija),
Mario Stefano Baldoni, stanujoč v Materi (Italija),
Giulio Ballini, stanujoč v Lonatu (Italija),
Antonino Barbara, stanujoč v Neaplju (Italija),
Armida Baron, stanujoča v Cassoli (Italija),
Paolo Baroni, stanujoč v Rimu (Italija),
Lucia Benassi, stanujoča v Scandianu (Italija),
Michele Benelli, stanujoča v Madignanu (Italija),
Erich Bernard, stanujoča v Lani (Italija),
Flaminia Berni, stanujoča v Rimu,
Luca Bertazzini, stanujoč v Monzi (Italija),
Adriano Bianchi, stanujoč v Casale Corte Cerru (Italija),
Massimiliano Bigi, stanujoč v Montecchio Emilii (Italija),
Daniele Fabrizio Bignami, stanujoč v Milanu,
Sergio Borghesi, stanujoč v Coredu (Italija),
Borghesi Srl, s sedežem v Clesu (Italija),

Sergio Bovini, stanujoč v Cogoletu (Italija),
Savino Brizzi, stanujoč v Torinu, (Italija),
Annunziata Brum, stanujoča v Badioli (Italija),
Christina Brunner, stanujoča v Laivesu (Italija),
Giovanni Busso, stanujoč v Caseletteju (Italija),
Fabio Edoardo Cacciuttolo, stanujoč v Milanu (Italija),
Vincenzo Calabrò, stanujoč v Rimu (Italija)
Carlo Cameranesi, stanujoč v Anconi (Italija),
Giuseppe Campisciano, stanujoč v Besana in Brianzi (Italija),
Allegra Canepa, stanujoča v Pisi (Italija),
Luca Canonaco, stanujoč v Comu (Italija),
Piero Cantù, stanujoč v Vimercateju (Italija),
Fabio Capelli, stanujoč v Tortoneju (Italija),
Gianluca Capello, stanujoč v San Remu (Italija),
Sergio Capello, stanujoč v San Remu (Italija)
Filippo Caracciolo Di Melito, stanujoč v Lucquesu (Italija),
Mario Carchini, stanujoč v Carrari (Italija),
Elena Carra, stanujoča v Rimu,
Claudio Carrara, stanujoč v Nembru (Italija),
Filippo Carosi, stanujoč v Rimu,
Ivan Michele Casarotto, stanujoč v Veroni,
Anna Maria Cavagnetto, stanujoča v Torinu,
Gabriele Lucio Cazzulani, stanujoč v Segrateju (Italija),
Davide Celli, stanujoč v Riminiju (Italija),
Antonio Cerigato, stanujoč v Ferrari (Italija),
Paolo Enrico Chirichilli, stanujoč v Rimu,
Celestino Ciocca, stanujoč v Rimu,

Mariagiuseppa Civale, stanujoča v Milanu,
Benito Colangelo, stanujoč v Bollatu (Italija),
Roberto Colicchio, stanujoč v Milanu,
Edoardo Colli, stanujoč v Trstu (Italija),
Nello Paolo Colombo, stanujoč v Casatenovu (Italija)
Mario Concini, stanujoč v Tuennu (Italija),
Marika Congestrì, stanujoča v S. Onofriu (Italija),
Luigi Corsini, stanujoč v Pistoii (Italija),
Maria Chiara Corsini, stanujoča v Genovi (Italija),
Aniello Cucurullo, stanujoč v Civitavecchii (Italija),
Roberto Cugola, stanujoč v Melari (Italija),
Roberto Cupioli, stanujoč v Riminiju,
Giuseppe D'Acunto, stanujoč v Lucquesu,
Nazzareno D'Amici, stanujoč v Rimu,
Stefano D'Andrea, stanujoč v Anconi,
Rosa D'Antonio, stanujoča v Ercolanu (Italija),
Michele Danelon, stanujoč v Gruaru (Italija),
Piermaria Carlo Davoli, stanujoča v Milanu,
Iole De Angelis, stanujoč v Rimu,
Roberto De Pieri, stanujoč v Trevisu (Italija),
Stefano De Pieri, stanujoč v Martellagu (Italija),
Ario Deasti, stanujoč v San Remu,
Stefano Marco Debernardi, stanujoč v Aosti (Italija),
Gianfranco Del Mondo, stanujoč v Casorii (Italija),
Salvatore Del Mondo, stanujoč v Gaeti (Italija),
Gianmaria Dellea, stanujoča v Castelveccani (Italija),
Rocco Delsante, stanujoč v Langhiranu (Italija),

Gianmarco Di Luigi, stanujoč v Sant'Antimu (Italija),
Alessandro Di Tomizio, stanujoč v Reggellu (Italija),
Donata Dibenedetto, stanujoča v Altamuri (Italija),
Angela Dolcini, stanujoča v Pavii (Italija),
Denis Dotti, stanujoč v Milanu,
Raffaele Duino, stanujoč v San Martinu Buon Albergu (Italija),
Simona Elefanti, stanujoča v Montecchio Emilii,
Maurizio Elia, stanujoč v Rimu,
Claudio Falzoni, stanujoč v Besnateju (Italija),
Enrico Maria Ferrari, stanujoč v Rimu,
Giuseppe Ferraro, stanujoč v Pago Vallo Lauru (Italija),
Giorgio Filippello, stanujoč v Caccamu (Italija),
Giovanni Filippello, stanujoč v Caccamu,
Dario Fiorin, stanujoč v Benetkah (Italija),
Guido Fortunati, stanujoč v Veroni,
Achille Furioso, stanujoč v Agrigenteju (Italija),
Monica Furlanis, stanujoča v Concordia Sagittarii,
Vitaliano Gaglianese, stanujoč v San Giulianu Terme (Italija),
Antonio Galbo, stanujoč v Palermu (Italija),
Gianluca Gallino, stanujoč v Milanu,
Giandomenico Gambacorta, stanujoč v Rimu,
Federico Gatti, stanujoč v Besana in Brianzi,
Raffaella Maria Fatima Gerardi, stanujoča v Lavellu (Italija),
Mauro Gini, stanujoč v Bressanoneju,
Barbara Giudiceandrea, stanujoča v Rimu,
Riccardo Grillini, stanujoč v Lugu (Italija),
Luciano Iaccarino, stanujoč v Veroni,

Vittorio Iannetti, stanujoč v Carrari,
Franz Anton Inderst, stanujoč v Marlengu (Italija),
Alessandro Lepore, stanujoč v Giovinazzu (Italija),
Hermann Kofler, stanujoč v Meranu (Italija),
Fabio Lo Presti, stanujoč v Ponte San Pietru (Italija),
Silvia Locatelli, stanujoča v Brembateju (Italija),
Nicola Lozito, stanujoč v Grumo Appuli (Italija),
Rocco Lozito, stanujoč v Grumo Appuli,
Fabio Maffoni, stanujoč v Soncinu (Italija),
Silvano Maffoni, stanujoč v Orzinuoviju (Italija),
Bruno Maironi Da Ponte, stanujoč v Bergamu (Italija),
Franco Maironi Da Ponte, stanujoč v Bergamu,
Michele Maironi Da Ponte, stanujoč v Bergamu,
Francesco Makovec, stanujoč v Lesmu (Italija),
Concetta Mansi, stanujoča v Materi,
Angela Marano, stanujoča v Melitu di Napoli (Italija),
Bruno Marchetto, stanujoč v Milanu,
Fabio Marchetto, stanujoč v Milanu,
Sergio Mariani, stanujoč v Milanu,
Lucia Martini, stanujoča v Scandicciju (Italija),
Alessandro Mattei, stanujoč v Trevisu,
Giorgio Matterazzo, stanujoč v Seregno (Italija),
Mauro Mazzone, stanujoč v Veroni,
Ugo Mereghetti, stanujoč v Brescii (Italija),
Ugo Mereghetti, v imenu in za račun Fulvie Mereghetti, stanujoč v Casamassimi (Italija),
Vitale Micheletti, stanujoč v Brescii,
Giuseppe Mignano, stanujoč v Genovi,

Fabio Mingo, stanujoč v Ladispoliju (Italija),
Giovanni Minorenti, stanujoč v Guidonia Monteceliu (Italija),
Filippo Miuccio, stanujoč v Rimu,
Fiduciaria Cavour Srl, s sedežem v Rimu,
Fulvio Moneta Caglio de Suvich, stanujoč v Milanu,
Giancarlo Monti, stanujoč v Milanu,
Angelo Giuseppe Morellini, stanujoč v Besana in Brianzi,
Barbara Mozzambani, stanujoča v San Martinu Buon Albergu,
Mario Nardelli, stanujoč v Gubbio (Italija),
Eugenio Novajra, stanujoč v Vidmu (Italija),
Giorgio Omizzolo, stanujoč v Baoneju (Italija),
Patrizia Paesani, stanujoča v Rimu,
Daniela Paietta, stanujoč v Aroni (Italija),
Luigi Paparo, stanujoč v Volli (Italija),
Davide Pascale, stanujoč v Milanu,
Salvatore Pasciuto, stanujoč v Gaeti,
Sergio Pederzani, stanujoč v Ossucciu (Italija),
Aldo Perna, stanujoč v Neaplju,
Marco Piccinini, stanujoč v San Mauru Torinese (Italija),
Nicola Piccioni, stanujoč v Soncinu,
Stefano Piedimonte, stanujoč v Neaplju,
Mauro Piliego, stanujoč v Bolzanu (Italija),
Vincenzo Pipolo, stanujoč v Rimu,
Johann Poder, stanujoč v Silandru (Italija),
Giovanni Polazzi, stanujoč v Milanu,
Santo Pullarà, stanujoč v Riminiju,
Patrizio Ragusa, stanujoč v Rimu,

Rosangela Raimondi, stanujoča v Arlunu (Italija),
Massimo Ratti, stanujoč v Milanu,
Gianni Resta, stanujoč v Imoli (Italija),
Giuseppe Ricciarelli, stanujoč v San Giustinu (Italija),
Enrica Rivi, stanujoča v Scandianu,
Maria Rizescu, stanujoča v Pesaru (Italija),
Alessandro Roca, stanujoč v Torinu,
Mario Romani, stanujoč v Milanu,
Claudio Romano, stanujoč v Neaplju,
Gianfranco Romano, stanujoč v Pisticciju (Italija),
Ivo Rossi, stanujoč v Nettunu (Italija),
Alfonso Russo, stanujoč v Scandianu,
Iginio Russolo, stanujoč v San Quirinu (Italija),
Francesco Sabato, stanujoč v Barceloni (Španija),
Giuseppe Salvatore, stanujoč v Silviju (Italija),
Luca Eudilio Sarzi Amadè, stanujoč v Milanu,
Tiziano Scagliola, stanujoč v Terliziju (Italija),
Antonio Scalzullo, stanujoč v Avellinu (Italija),
Liviano Semeraro, stanujoč v Gavirateju (Italija),
Laura Liliana Serpente, stanujoča v Anconi (Italija),
Maria Grazia Serpente, stanujoča v Anconi,
Luciana Serra, stanujoča v Milanu,
Giuseppe Silecchia, stanujoč v Altamuri,
Paolo Sillani, stanujoč v Bergamu,
Vincenzo Solombrino, stanujoč v Neaplju,
Patrizia Spiezia, stanujoča v Casorii,
Alberto Tarantini, stanujoč v Rimu,

Halyna Terentyeva, stanujoča v Concordia Sagittarii,
Vincenzo Tescione, stanujoča v Caserti (Italija),
Riccardo Testa, stanujoč v Cecini (Italija),
Salvatore Testa, stanujoč v Pontinii (Italija),
Nadia Toneatti, stanujoča v Trstu,
Giuseppe Ucci, stanujoč v Comu,
Giovanni Urbanelli, stanujoč v Pescari,
Giuseppina Urciuoli, stanujoča v Avellinu,
Amelia Vaccaro, stanujoča v Chiavariju (Italija),
Maria Grazia Valentini, stanujoča v Tuennu,
Nicola Varacalli, stanujoč v Occhieppo Superioru (Italija),
Giancarlo Vargiu, stanujoč v Bologni (Italija),
Salvatore Veltri Barraco Alestra, stanujoč v Marsali (Italija),
Roberto Vernerio, stanujoč v Milanu,
Vincenza Vigilia, stanujoča v Castello d'Agogni (Italija),
Celso Giuliano Vigna, stanujoč v Castelu San Pietro Terme (Italija),
Roberto Vignoli, stanujoč v Santa Marinelli (Italija),
Georg Weger, stanujoč v Meranu,
Albino Zanichelli, stanujoč v Busani (Italija),
Andrea Zecca, stanujoč v Rimu,
Maurizio Zorzi, stanujoč v Ori (Italija),

Kazalo

Pravni okvir	1
Dejansko stanje	2
Postopek in predlogi strank	8
Pravo	10
1. Nepogodbena odgovornost ECB za sprejetje protipravnega akta	10
Dopustnost	10
Utemeljenost	13
Pogoji za uveljavljanje odgovornosti Unije prek ECB na podlagi členov 268 PDEU in 340 PDEU ..	13
Domnevno nezakonito ravnanje ECB	14
– Uvodne ugotovitve	14
– Tožbeni razlog: kršitev načela varstva legitimnih pričakovanj	14
– Tožbeni razlog: kršitev načela enakega obravnavanja „zasebnih upnikov“ in klavzule pari passu	17
– Tožbeni razlog: zloraba pooblastil in domnevna kršitev načela sorazmernosti, „skladnosti in racionalnosti“	22
– Tožbeni razlog: kršitev členov 123 PDEU in 127 PDEU ter člena 21 Statuta	23
2. Nepogodbena odgovornost ECB za zakonit normativni akt	24
Stroški	25